

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TE ZWEVEGEM, BEKAERTSTRAAT

ARCHEOLOGIENOTA

ABO Archeologische Rapporten 242

Rapport opgemaakt door: Clémence Marchal

Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

augustus 2016

Dossiernr. 20069.R.01

Aartselaar

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Zwevegem, Bekaertstraat

Auteur

Clémence Marchal

Opdrachtgever

S&R Kortrijk – Zwevegem NV in oprichting dochter van S&R Group NV

Projectnummer

- 20069 (intern)
- 2016G101 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Aartselaar, Juli en Augustus 2016

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 242

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	14/07/2016	Interne draft
v1	14/07/2016	Externe draft / definitieve versie
v2	15/07/2016	Definitieve versie
V3	17/08/2016	Externe draft na herziening

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1 Verslag van Resultaten	7
1 Inleiding (beschrijvend gedeelte)	7
1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Samenvatting voor de opdrachtgever	8
1.3 Doel van het onderzoek	9
1.4 Onderzoeksvragen	10
1.5 Werkwijze	10
1.6 Aanleiding van het onderzoek	11
1.7 Afbakening onderzoeksgebied	12
2 Aard van de bedreiging	14
2.1 Aard van de bedreiging	14
3 Assessmentrapport	15
3.1 Topografische en landschappelijke situering	15
3.2 Bodemkundige situering	19
4 archeologische voorkennis	24
4.1 Inventarissen onroerend erfgoed	25
4.2 Centrale archeologische inventaris (CAI)	26
4.3 cartografische bronnen	31
4.4 Recente landschapsveranderingen	36
5 Resultaten van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	38
6 Besluit van resultaten	40
6.1 Besluit archeologische voorkennis voor niet gespecialiseerd publiek	40
6.2 Besluit Archeologische voorkennis voor gespecialiseerd publiek	40
6.3 Terugkoppeling onderzoeksvragen	41
7 Kwaliteitscontrole en ondertekening	45
8 Bibliografie	46
9 Plannen- en kaartenlijst	47
Deel 3 Bijlagen	51

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Algemeen schema traject vooronderzoek nieuwe regelgeving (Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016)	9
Figuur 2: GBR overzicht met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt, 2016)	12
Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: CadGIS 2016).....	13
Figuur 4: Voorontwerp van de geplande werken, grondplan en snede AA' (Bron: S&R Group, juli 2016)	14
Figuur 5: Details topografische kaart (OSM) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Bron: Geopunt 2016)	15
Figuur 6: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016).....	16
Figuur 7: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel (blauw gestipt) van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	17
Figuur 8 Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	18
Figuur 9: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	19
Figuur 10: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	20
Figuur 11: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	21
Figuur 12: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	22
Figuur 13: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	23
Figuur 14: Tabel met geraadpleegde bronnen	24
Figuur 15: Overzichtskaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geoportaal).	25
Figuur 16: Overzichtskaart van CAI met aanduiding van studiegebied (blauw) (bron: CAI en Geopunt 2016)	26
Figuur 17: overzichtstabel CAI	27
Figuur 18: Overzichtskaart met aanduiding van studiegebied met geïnventariseerde bouwkundig erfgoed (bron: Geopunt en Geoportaal).....	27
Figuur 19: overzichtstabel Bouwkundig erfgoed	28
Figuur 20: Boerenhuis van het Hoeve " te Mede" (gesloopt) (bron: Inventaris Bouwkundig Erfgoed, ID 80858)	28
Figuur 21: Site Bekaert (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, ID 80857)	29
Figuur 22: Hoeve Priesterage (bron: Inventaris bouwkundig erfgoed, ID 80888)	30
Figuur 23: Fricxkaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	31
Figuur 24: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (rood en geel) (bron: Geopunt 2016)	32
Figuur 25: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (rood en geel) (bron:Geopunt 2016)	33
Figuur 26: De Vandermaelenkaart met aanduiding van het studiegebied (rood en geel) (bron: Geopunt 2016)	34
Figuur 27: Poppkaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	35
Figuur 28: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	36

Figuur 29: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van de onderzoekzone (rood) (bron: Geopunt 2016)	37
Figuur 30: Sleuvenplan van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit 2015 (bron: Monument Vandekerckhove)	38

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2016G184
ISSN-nummer	20069
Erkend Archeoloog	Emmy Nijssen
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2016/000106
Naam + adres onderzoeksgebied	
- straat + nr.:	Bekeertstraat (geen huisnummer)
- postcode :	8550
- fusiegemeente :	Zwevegem
- land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	77093.70, 167694.60 77055.25, 167739.02 77130.46, 167822.87 77165.84, 167800.15
Kadaster	
- Gemeente :	Zwevegem
- Afdeling :	1
- Sectie :	A
- Percelen :	418k ² en 427c
Onderzoekstermijn	11/07/2016- 15/07/2016
Thesauri Onroerend erfgoed	Zwevegem; Bekaertstraat; Hoeve ' te Medele'; site met walgracht;

1.2 SAMENVATTING VOOR DE OPDRACHTGEVER

Naar aanleiding van de nieuw van een zwembadcomplex te Zwevegem (West-Vlaanderen) werd in opdracht van S&R Group een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd door ABO NV. Het doel van dit onderzoek is tweeledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken.

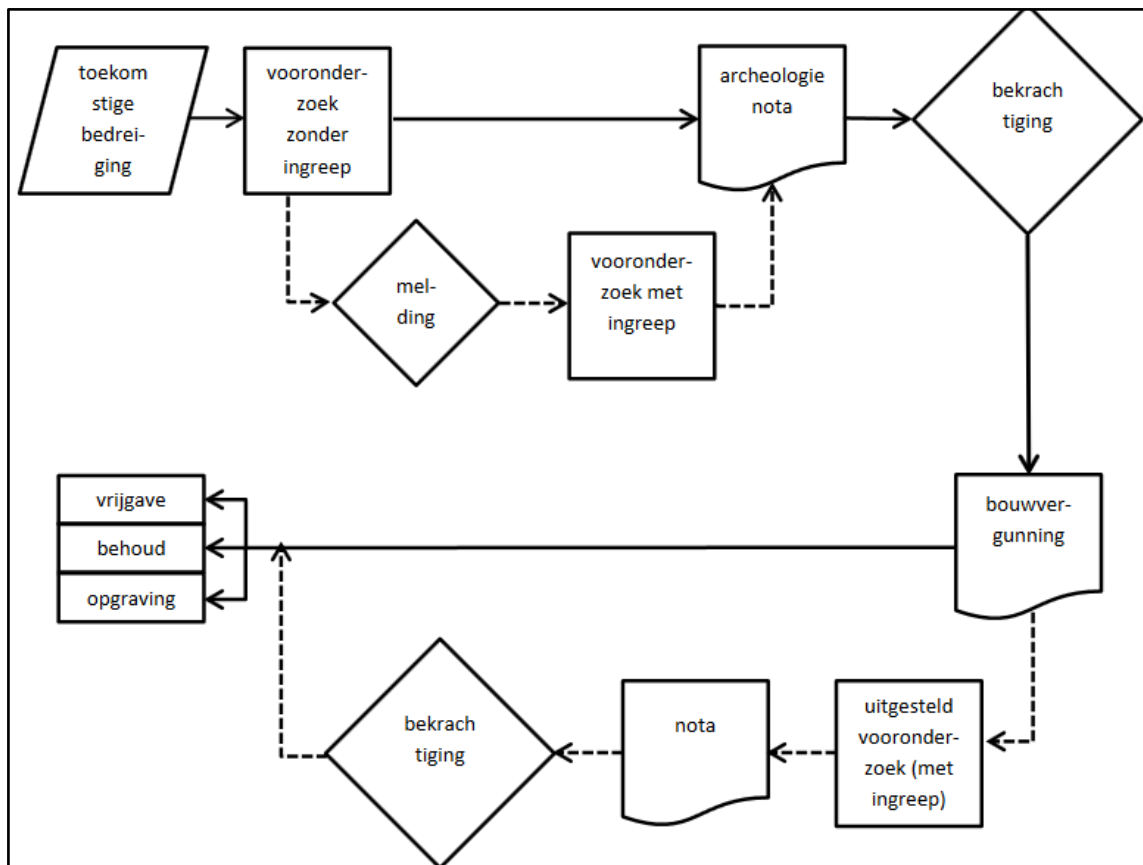
- 1) De gebruikersgeschiedenis van het onderzoeksgebied werd gekenmerkt door de vestiging van de hoeve 'te Medele' in het laat- of postmiddeleeuwse periode. De site werd omgracht en deels bebouwd met losstaande gebouwstructuren met woon- en werkfunctie gerelateerd aan de landbouw.
- 2) Ondanks de hoge verwachtingen voor archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied bleek uit de archeologische prospectie in de bodem, uitgevoerd door Monument Vandekerckhove in 2015, dat de nog aanwezige archeologische sporen slechts tot het einde van de 19de eeuw terug ging. Een duidelijke oudere fase van de hoeve met walgracht werd niet aangetroffen.

Hierdoor kan geconcludeerd worden dat de verwachtingen om ouder archeologische resten aan te treffen zeer laag is. Een archeologisch vervolgonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht en

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is de uitvoering van een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door een studie van gekende en ontsloten informatiebronnen. De nadruk van deze bureaustudie ligt op de evaluatie en inschatting van de bewaringstoestand van de mogelijke archeologische resten en de impact van de geplande werken. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

Omdat het hier gaat om een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag buiten een archeologische zone of site die de 3000m² overschrijdt en omdat de ingreep in de bodem de 1000m² overschrijdt moet er in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan de bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologische potentieel te evalueren (Cf. artikel 5.4.1 en 5.4.2. van het Onroerend Erfgoeddecreet, hoofdstuk 5.1.2 van de Code Van Goede Praktijk). Hierbij is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en te beschermen voor beschadiging en vernieling en als dusdanig verplicht archeologische (voor)onderzoek te laten uitvoeren.

Figuur 1: Algemeen schema traject vooronderzoek nieuwe regelgeving (Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016)

Echter verkeert dit project in een uitzonderlijke situatie, namelijk dat er reeds archeologisch vooronderzoek onder de vorm van proefsleuven is uitgevoerd op het projectgebied door groep

Monument – Vandekerckhove in september 2015¹ Het veldwerk is uitgevoerd conform de bijzondere voorwaarden opgesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed.

De resultaten van dit uitgevoerde proefsleuven onderzoek zullen mee worden opgenomen in deze archeologienota om een zo goed mogelijke inschatting te maken aangaande het archeologisch potentieel van het projectgebied.

1.4 ONDERZOEKSVRAGEN

- o Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?
- o Hoe was de oude perceel indeling/wegen indeling?
- o Welke info is er nog te vinden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein?
- o In welke mate is het terrein reeds verstoord?
- o In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed?
- o Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de aard en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- o Welke onderzoeksvragen kunnen bijkomend bij de prospectie met ingreep in de bodem beantwoordt worden?

1.5 WERKWIJZE

1.5.1 ALGEMENE BRONNEN

Volgende vier stappen worden ondernomen om een relevant verwachttingsprofiel van het te onderzoeken terrein op te stellen:

- 1) Onderzoek van landschappelijke en bodemkundige gegevens
- 2) Onderzoek van historische bronnen
- 3) Onderzoek van archeologische bronnen
- 4) Onderzoek van bouwhistorische bronnen

1.5.1.1 ONDERZOEK LANDSCHAPPELIJKE EN BODEMKUNDIGE GEGEVENS

De eerste stap omvat het opstellen van een bodemkundig, landschappelijke en ruimtelijke profiel aan de hand van volgende bronnen:

- Kadasterkaarten
- Topografische kaarten
- Bodemkaarten
- Hydrogeografische kaarten
- Geologische kaarten (vooral Quartairgeologische en Tertiairgeologische kaarten)
- Digitaal Hoogtemodel
- Ortholuchtfoto

¹ Van Houtte, C., Bartholomieux, B., 2015. Archeologische prospectie – Zwevegem Bekaertstraat (provincie West – Vlaanderen) basisrapport conceptversie. Rapport 2015/xx.

1.5.1.2 *ONDERZOEK VAN HISTORISCHE BRONNEN*

Voor de analyse van de historische literatuur met betrekking tot het onderzoeksgebied worden archivalische bronnen, historische kaarten, foto's en iconografische gegevens onderzocht.

- Frickx (ca. 1712)
- Ferrariskaart (ca. 1771- 1778)
- Atlas Der Buurtwegen (ca. 1841)
- Vandermaelen (ca. 1846-1854)
- Poppkaart (ca. 1842-1879)
- Topografische kaarten 19de en 20ste eeuw

1.5.1.3 *ONDERZOEK VAN ARCHEOLOGISCHE BRONNEN*

De derde stap omvat het opzoeken en analyseren van archeologische literatuur met betrekking tot het onderzoeksgebied in relatie tot de nabije omgeving:

1) Inventarissen

- Inventaris Archeologische Zones
- Centrale Archeologische Inventaris
- Inventaris Bouwkundige Erfgoed
- Inventaris Belgisch molenbestand van verdwenen en bestaande molens
- Andere inventarissen Onroerend Erfgoed

1.5.1.4 *ONDERZOEK VAN BOUWHISTORISCH BRONNEN*

De laatste stap is het analyseren van volgende bouwhistorische bronnen:

- Inventaris Bouwkundig Erfgoed (Bouwen door de eeuwen heen)

1.6 **AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK**

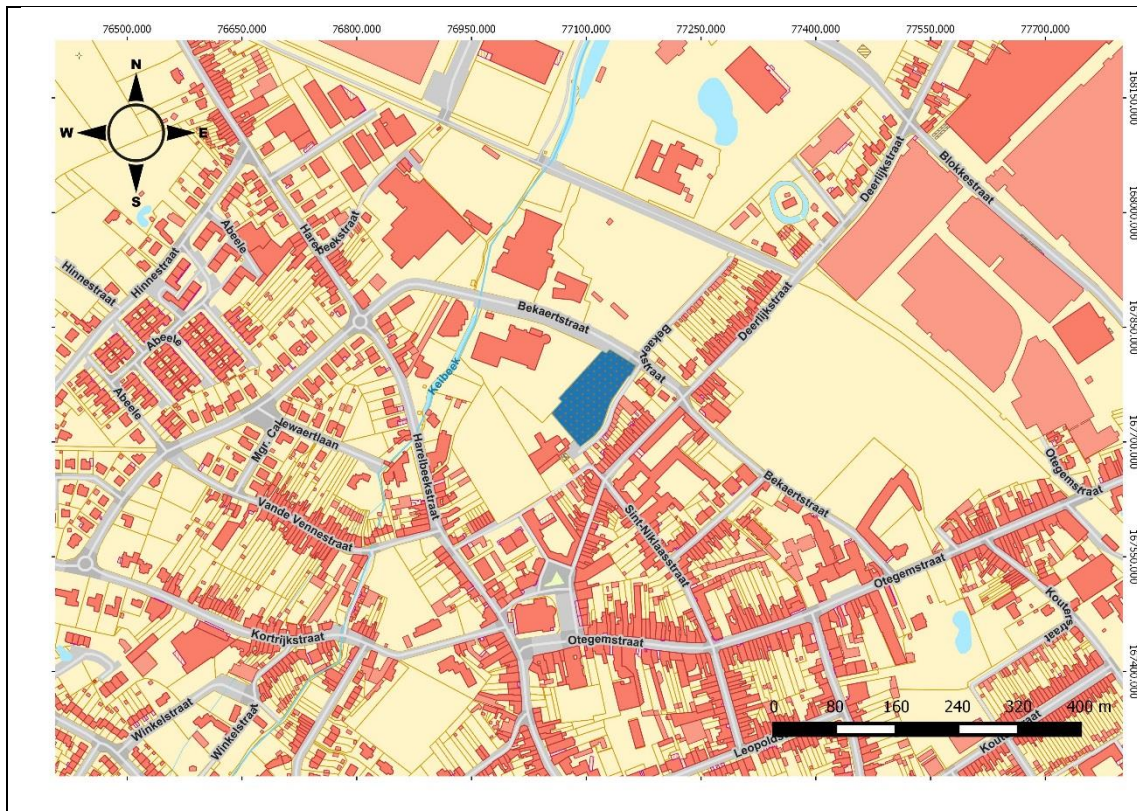
Naar aanleiding van de nieuwbouw van een zwembadcomplex te Zwevegem (West-Vlaanderen) heeft ABO nv in opdracht van S&R Group een archeologienota opgemaakt. Bij de geplande werken zijn immers graafwerken gepland waarbij het eventueel aanwezige archeologische bodemarchief grondig zal verstoord worden. Hierdoor adviseerde Agentschap Onroerend Erfgoed voorafgaand aan de werken een archeologische evaluatie door middel van proefsleuven. Deze archeologische prospectie werd door een archeologische team van Monument Vandekerckhove nv op 28 en 29 september 2015 uitgevoerd.

In het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet moet er voorafgaand aan de bouwvergunning een archeologienota worden opgemaakt om de archeologische potentie en waardes te evalueren.

Het rapport omvat de volgende delen:

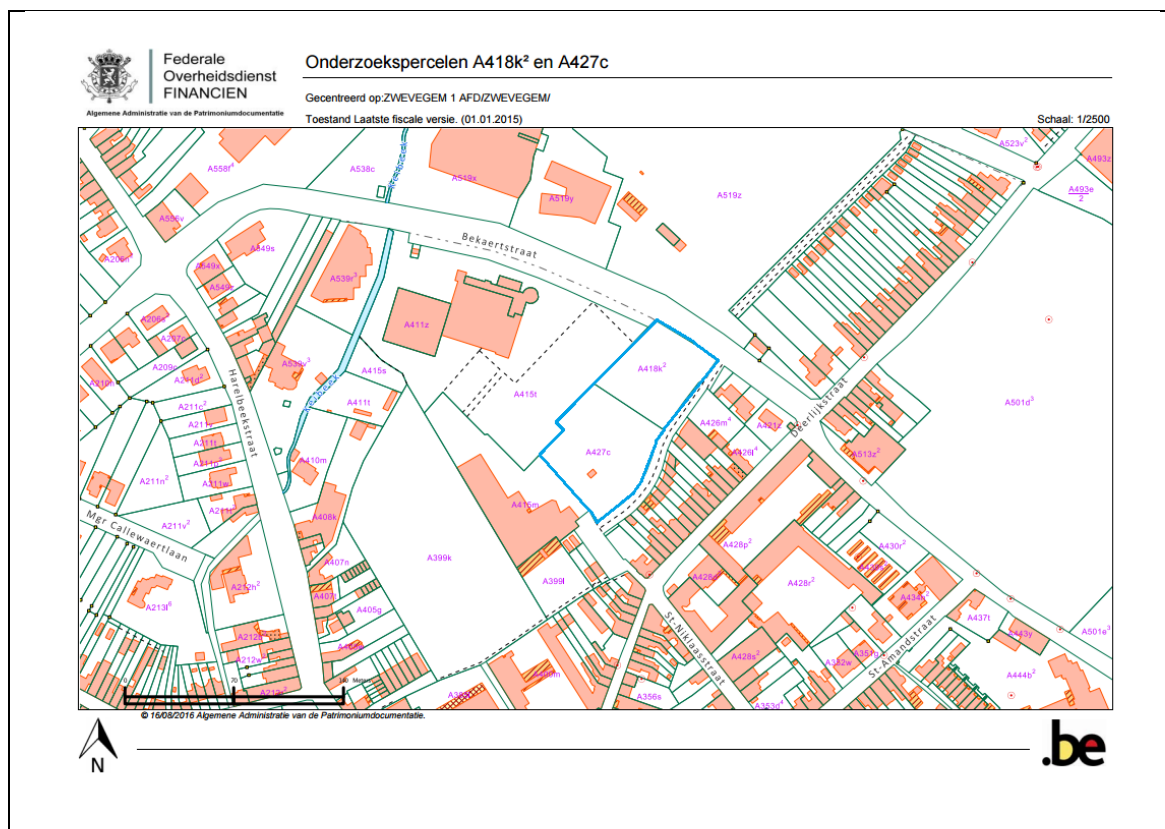
- o Aard van de bedreiging (hoofdstuk 3)
- o Topografische, bodemkundige en landschappelijke situering (hoofdstuk 4)
- o Archeologische en historische voorkennis (hoofdstuk 5)
- o Synthese van het onderzoek en eventuele aanbevelingen voor verder onderzoek (hoofdstuk 6)

1.7 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Figuur 2: GBR overzicht met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt, 2016)

Het onderzoeksgebied is gesitueerd in de Bekaertstraat tussen de percelen 421d² en 415t/415v met respectievelijk de huisnummers 7 en 11B. De onderzoekslocatie, die de percelen 418k² en 427c inhoudt, bezit op heden geen huisnummers en wordt op het onderstaande plan in het donkerblauw ingekleurd.

Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: CadGIS 2016)

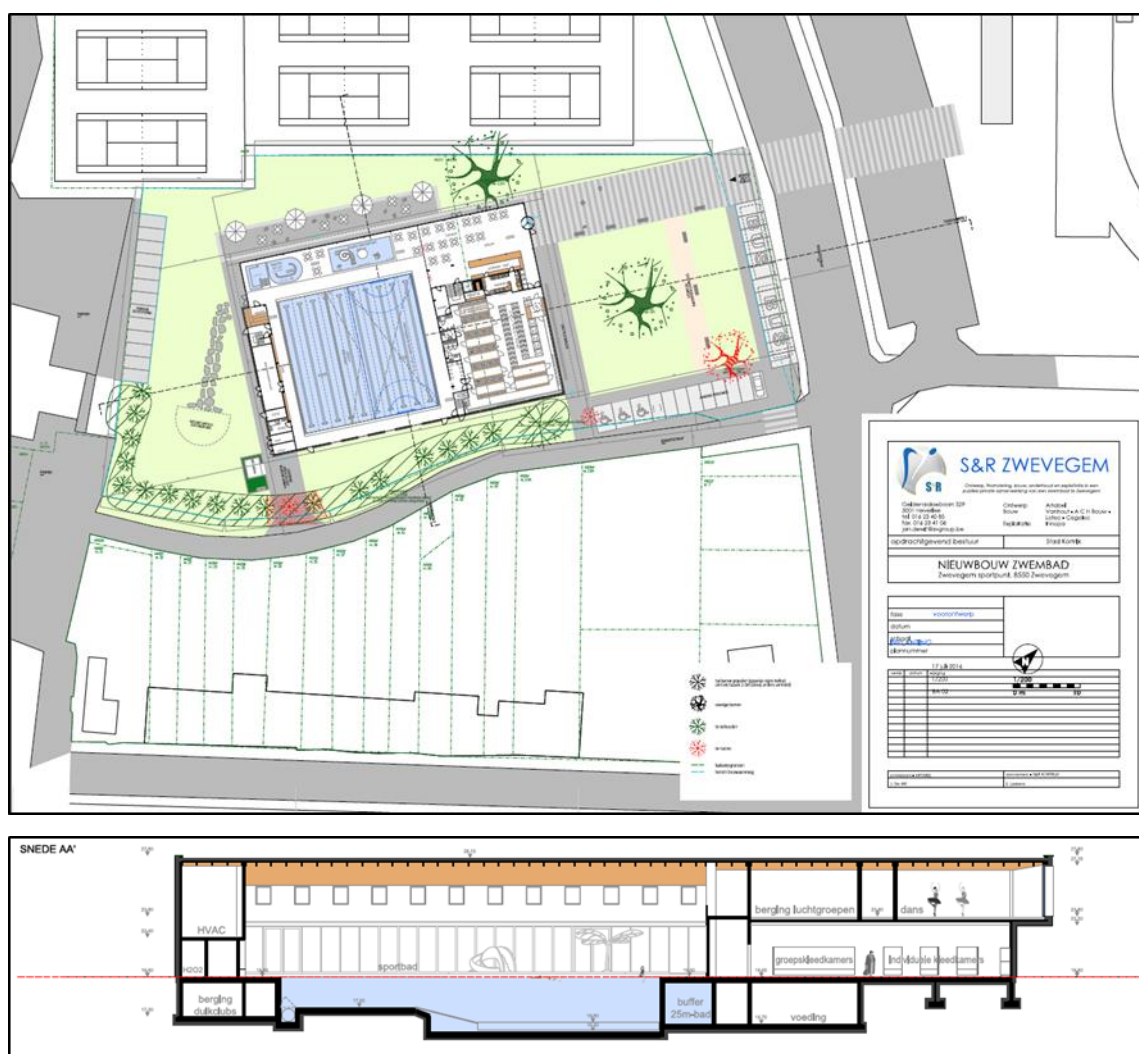
Bovenstaand plan geeft weer binnen welk percelen het onderzoeksgebied ligt binnen het kadastraal plan. Het onderzoeksgebied, in het blauw aangeduid, bestaat uit de percelen A 418k² en A 427c. Deze zijn op het plan ZWEVEGEM 1 AFD/ZWEVEGEM terug te vinden.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 AARD VAN DE BEDREIGING

S&R Group plant op de onderzoekpercelen een nieuw sportcomplex met een zwembad en fitness te bouwen. Deze houdt onder andere in een sportbad van 25x25m met een diepte van 3m geschikt voor school-, club- en publieksactiviteiten als duiktraining, synchroonzwemmen en onderwaterhockey, een warme lagune en een kinderbad. Op de bovenverdieping wordt een fitness met cardio- en krachttoestellen en sportzalen voor groepslessen gebouwd. In de inkomhal zal er een brasserie komen.

De funderingen van het zwembad van Zwevegem zal door middel van een algemene vloerplaat op kelderniveau (ca. 4m onder de huidige maaiveld) gebeuren, met valse putten voor de kleinere niet onderkelderde gedeelte. De grootte van het zwembad zal 2015m² bedragen.

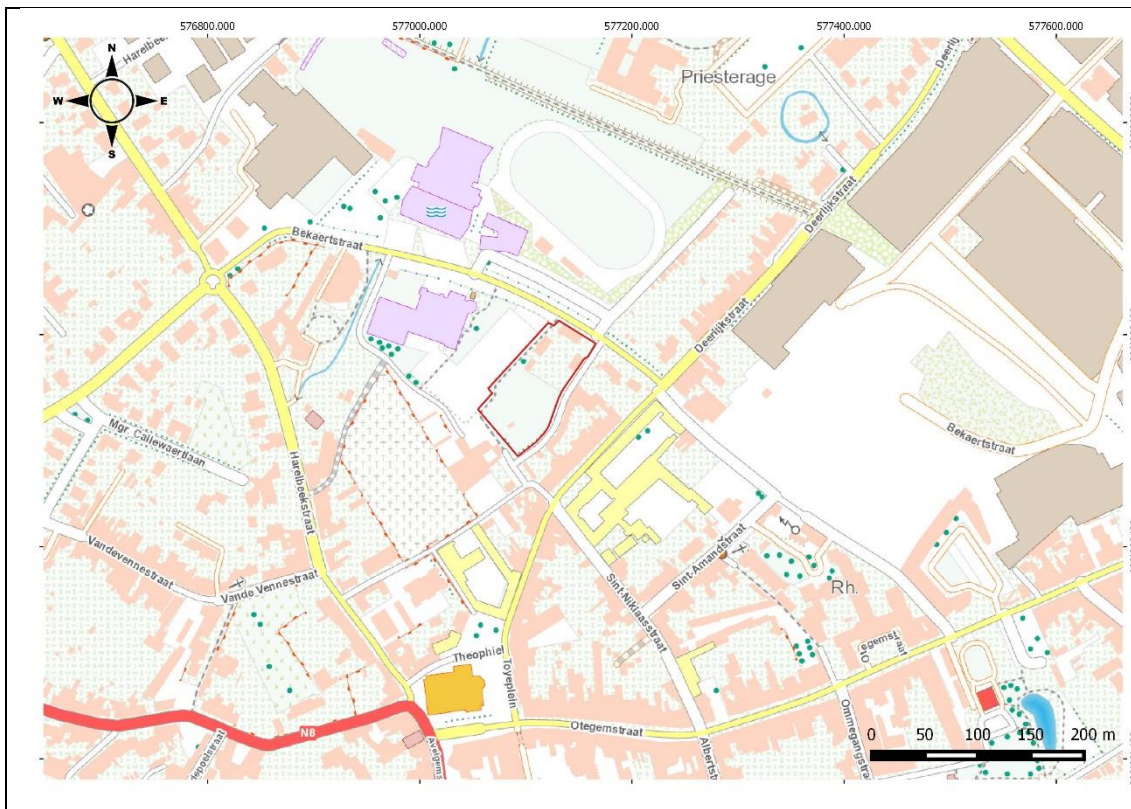

Figuur 4: Voorontwerp van de geplande werken, grondplan en snede AA' (Bron: S&R Group, juli 2016)

3 ASSESSMENTRAPPORT

3.1 TOPOGRAFISCHE EN LANDSCHAPPELIJKE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Figuur 5: Details topografische kaart (OSM) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Bron: Geopunt 2016)

Het onderzoeksgebied bevindt zich in de gemeente Zwevegem, ten noorden van het dorpscentrum dat zich rond de kerk (ingekleurd in het oranje) ontwikkelde. Het onderzoeksterrein heeft een totale oppervlakte van 0,7ha. Het gebied werd de laatste jaren gebruikt als speelweide voor de jeugdbeweging.

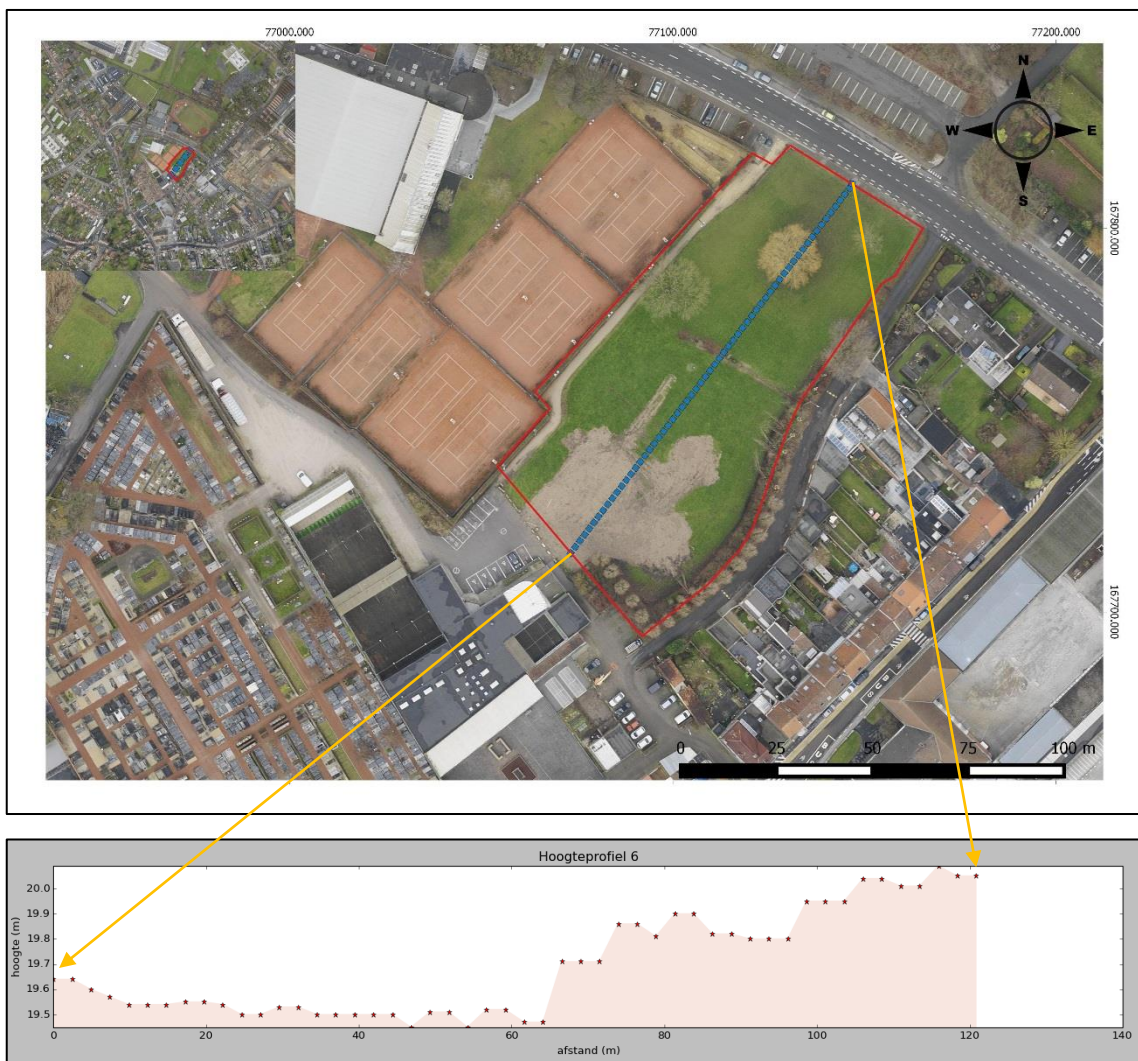
3.1.2 HOOGTEVERLOOP

Figuur 6: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

De digitaal hoogtemodel kaarten zijn in de vorm van DTM (1m) kaarten weergegeven, waardoor er meer interpolatie te zien is dan op de DHM kaarten. Er is dus een betere weergave van kleine hoogteverschillen. De lichte kleuren geven de meest hoge elementen van het landschap weer, de donkere de laagste punten. Hierdoor worden perceelsgrachten en bepaalde andere landschapselementen zichtbaar.

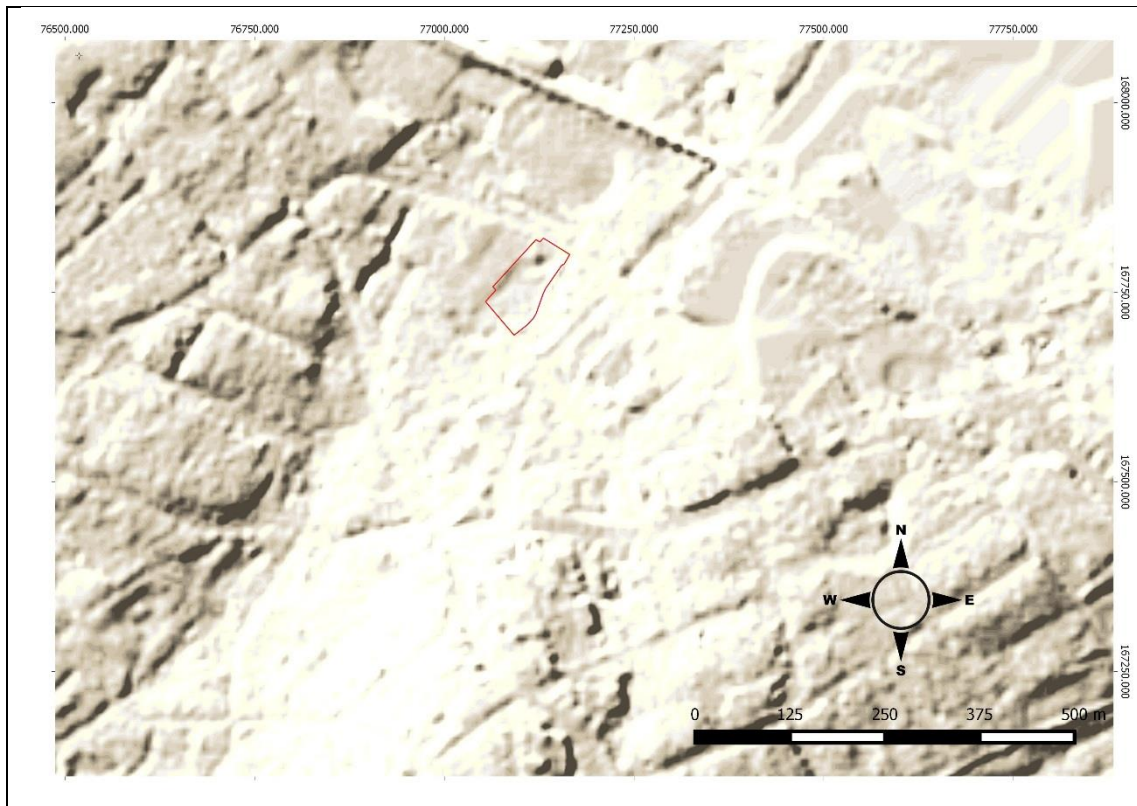
Op basis van de DTM kaarten kan er waargenomen worden dat het onderzoeksgebied samen met de historische dorpscentrum op een lager gelegen gebied gevestigd is binnen een hoger gelegen omgevingslandschap. Verder toont de detailkaart dat er binnen het studiegebied een hoogteverschil bestaat en blijkt het zuidwestelijke gedeelte lager gelegen te zijn dan het noordoostelijke gedeelte. Dit kan verklaard worden door de aanwezigheid van een site met walgracht waarbij het lager gedeelte overkomt met de walgrachtzone.

Figuur 7: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel (blauw gestipt) van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

Het hoogteverschil binnen het onderzoeksgebied wordt goed aangetoond in het hoogteprofiel (cf. figuur 6). Zo situeert de hoogte van het terrein zich tussen 19,44m TAW en 20,10m TAW. De diepste punten komen overeen met resten van een ondiepe perceelgreppel dat als grens diende tussen de percelen 418k² en 427c. Vervolgens blijken de eerste 65m van het hoogteprofiel duidelijk lager gelegen zijn tegenover de resterende 60m. Zoals reeds hier boven vermeld komt

dit verschil overeen met de aanwezigheid van een walgrachtsite waarvan de walgrachtzone zich in de lager gelegen zone bevindt met een hoger gelegen plateau ter hoogte van de Bekaertstraat.

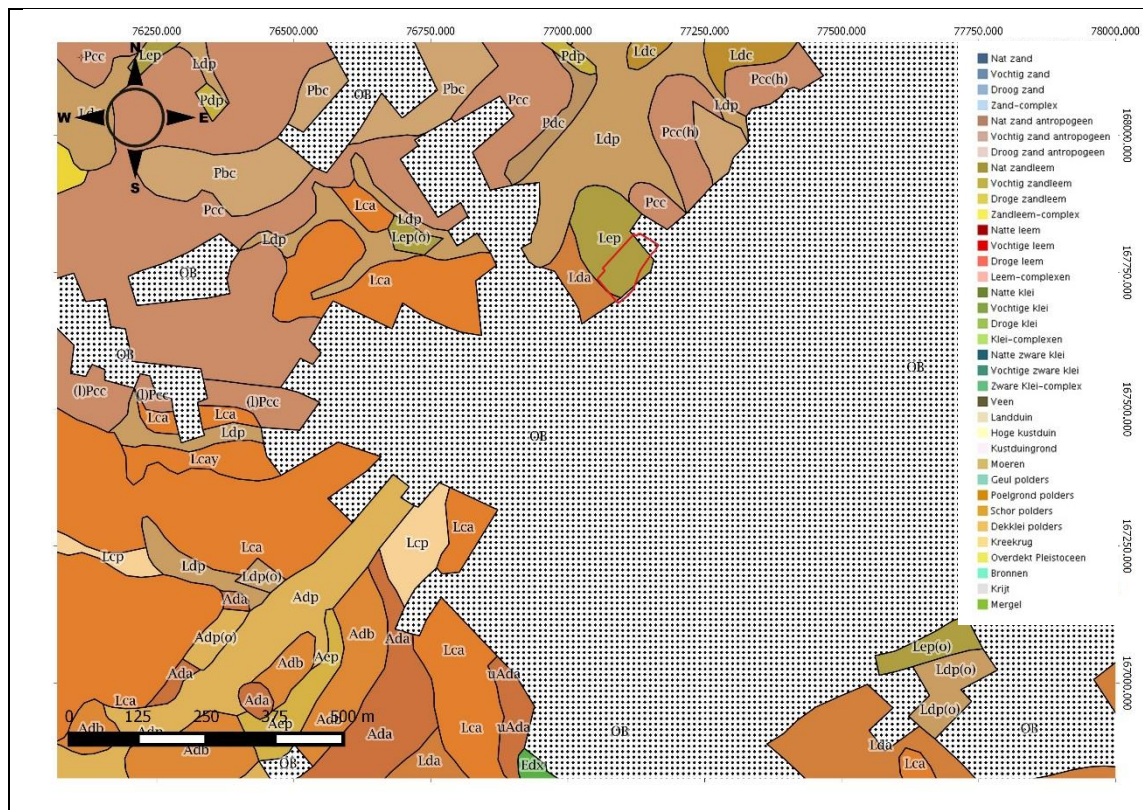

Figuur 8 Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

Bij de Hillschade projectie komen de landschappelijke *features* eveneens mooi in beeld. De dieper gelegen delen zoals de waterwegen en de hoger gelegen delen zoals bepaalde akkers worden goed zichtbaar op deze kaart. Hier opnieuw valt op dat de studiegebied in een lager gelegen zone ligt waarbij de dieptepunt zuidoost van het onderzoekgebied gelegen is. In deze laagste gelegen gebied heeft het historisch centrum van Zwevegem zich gevestigd.

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

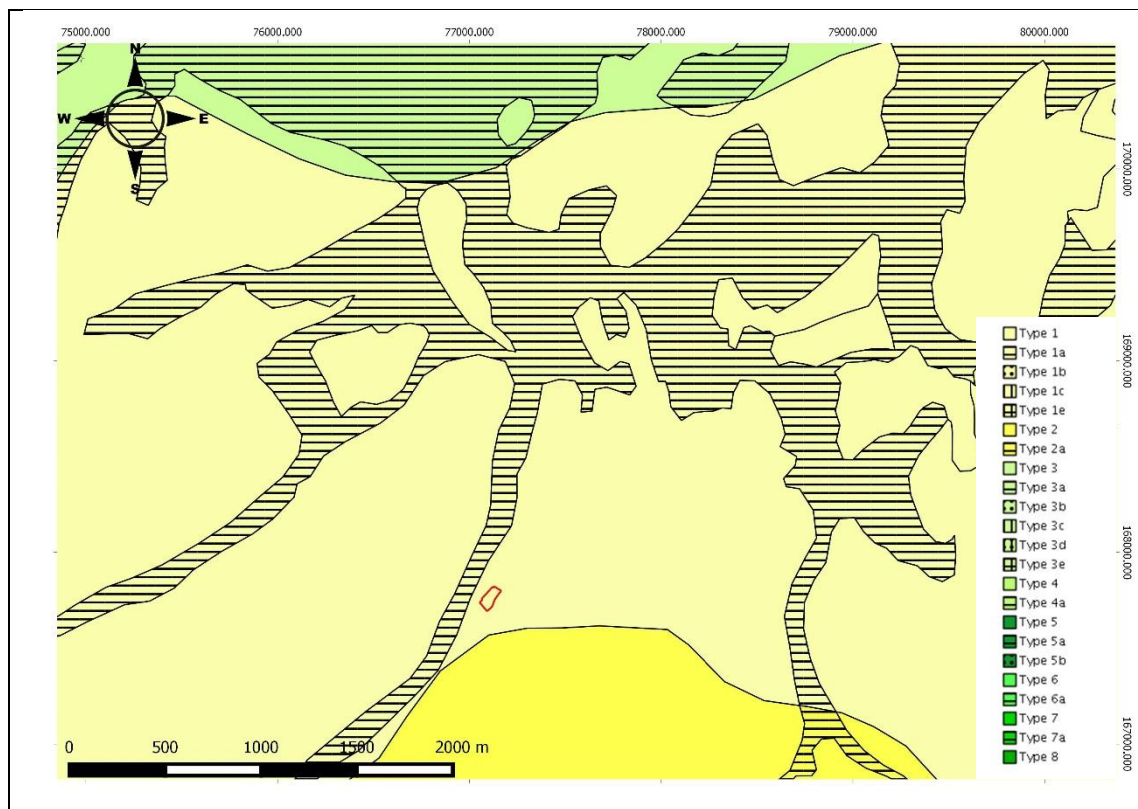
Figuur 9: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood)
(bron: Geopunt 2016)

Op een regionale schaal ligt het studiegebied in het westelijke deel van het Iemig Schelde-Leie interfluvium dat gekenmerkt wordt door zandleem- en leembodems.

Meer specifiek, bestaan de bodemtypes van het onderzoekzone hoofdzakelijk uit een bodemtype **Lep**, een natte zandleembodem zonder profiel dat in de winter zeer nat kan zijn (met grote kans op overstromingen) en vochtig in de zomer. De kleur van de bodem is grijs met roestvlekken en met, vanaf 80cm, blauwgrijs reductiemateriaal. Dit type is geschikt voor weiland, en na drainage, voor akkerlandgronden.

Een kleiner percentage van het perceel wordt gekenmerkt door een bodemtype **OB**, een bodemprofiel dat door menselijke ingreep gewijzigd of vernietigd werd. Dit bodemtype wordt geklasseerd als bebouwde zone.

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

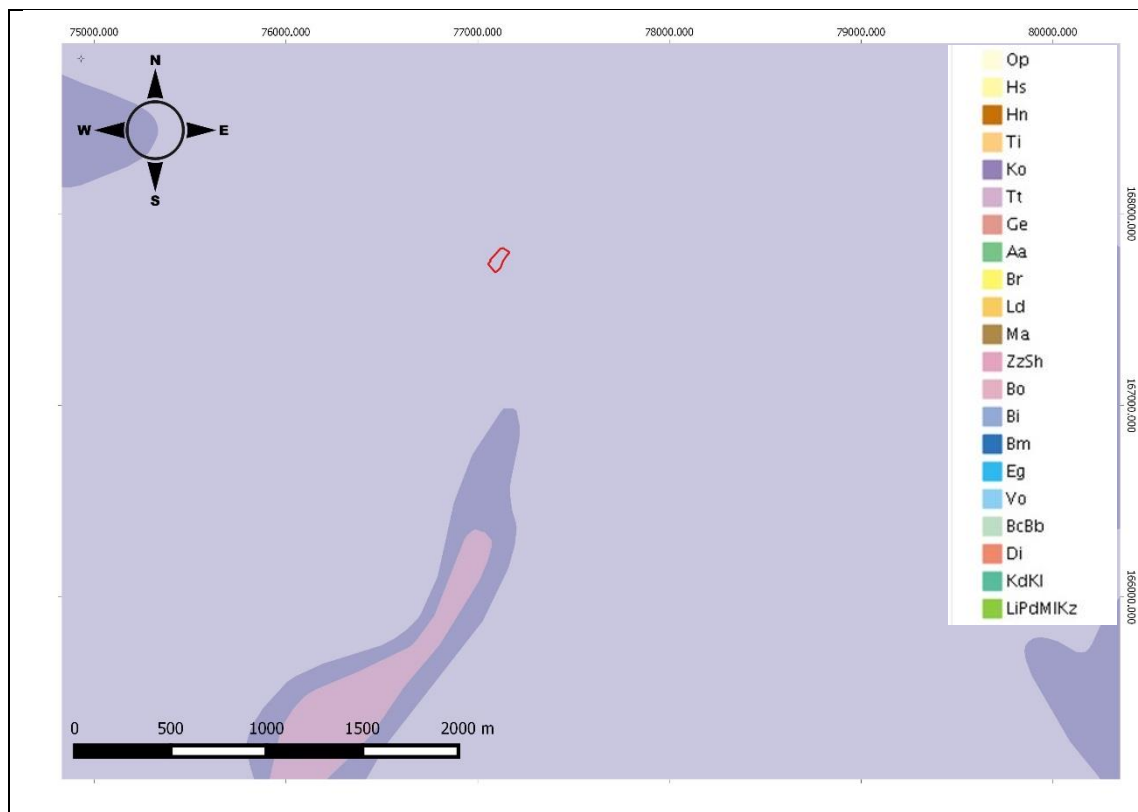

Figuur 10: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

Volgens de quatairgeologische kaart bevindt het onderzoeksgebied zich in een gebied waar het substraat bestaat uit laat-Weichseliaan hellingsafzettingen en/of Eologisch zand tot leem (type 1). Een volledige beschrijving wordt hieronder gegeven:

1		
	Type 1	
	ELPW en/of	Eologische afzettingen (zand tot silt) uit het Weichseliaan tot vroeg-Holocene zand in het noordelijke en centrale deel van Vlaanderen silt (loess) in het zuidelijke deel.
ELPW en/of HQ		
	HQ	Hellingsafzettingen uit het Quartair

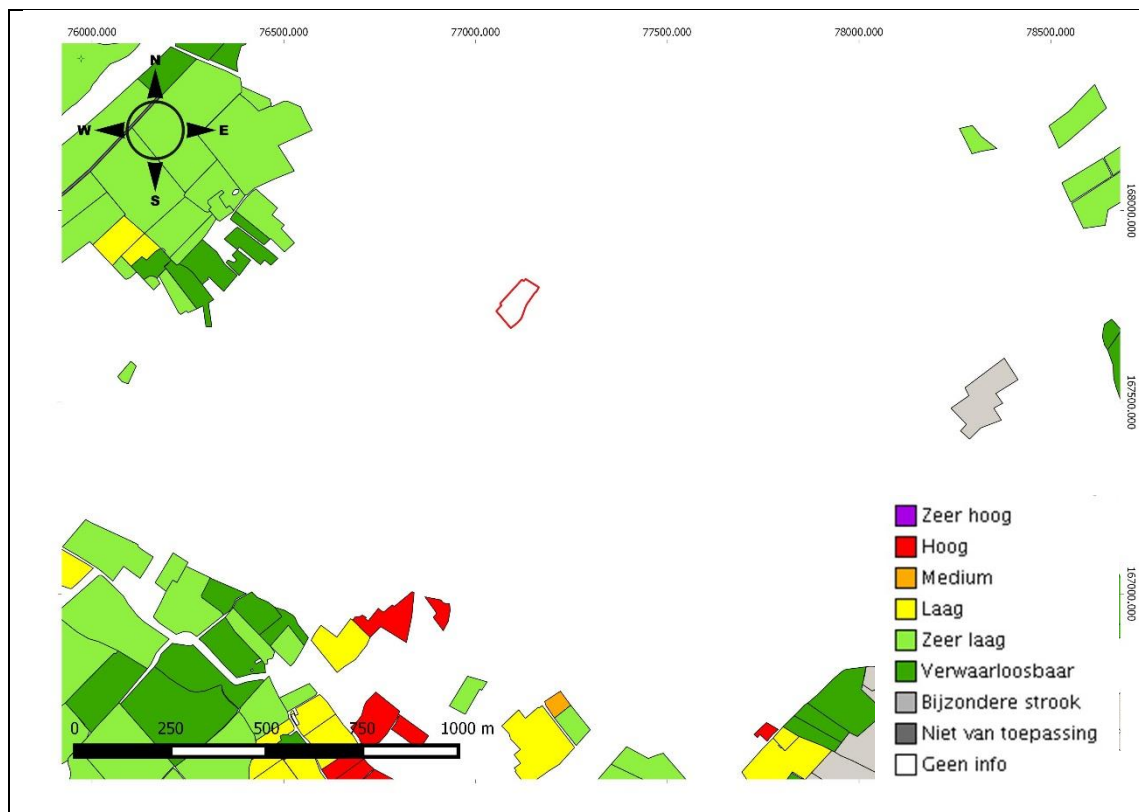
3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

Figuur 11: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

Het studiegebied is gelegen in het Lid van Moen, een gebied binnen het tertiairgeologische formatie van Kortrijk (Ko), een door de zee afgezette (mariene) kleilagen uit het Ypresiaan, Vroeg Eoceen. Het Lid van Moen (KoMo) wordt gekenmerkt door een heterogene siltige tot zandige afzetting afhankelijk van de locatie.

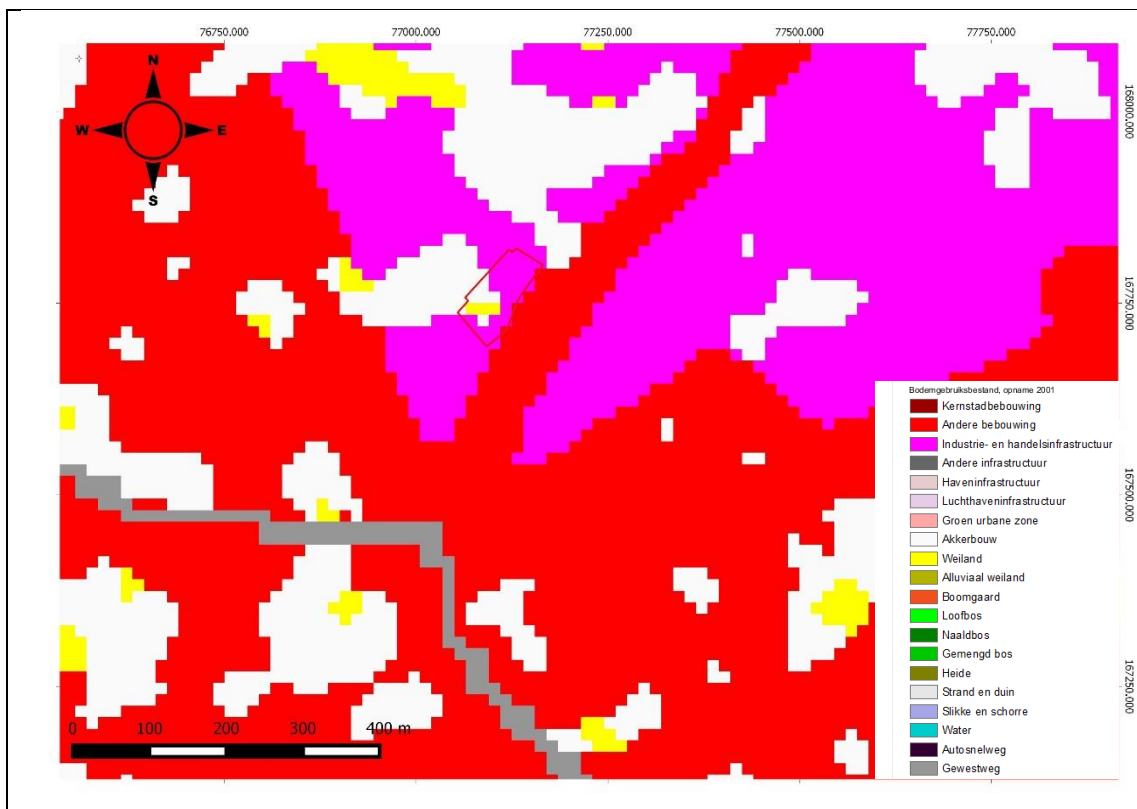
3.2.4 BODEMEROSIEKAART

Figuur 12: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

Volgens de Bodemerosiekaart bevindt het onderzoeksgebied zich in een zeer weinig erosiegevoelig gebied of in een gebied waar er geen informatie over beschikbaar is. Het gebrek aan informatie in verband met bodemerosie komt vaak voor in bebouwde contexten zoals dorps- en stadcentra.

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

Figuur 13: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

Volgens de bodemgebruiksk kaart wordt het onderzoeksgebied gekenmerkt door de aanwezigheid van bebouwde oppervlakte (rood), weiland (wit) en akkerland (geel). De hoogste oppervlaktepercentage wordt gebruikt als industrie- en handelsinfrastructuur (rood) met loodsen of/ en gebouwen handels- of industrielefuncties. Verder treft men ook een akkerbouw- en een weilandzone (zone en geel) op de onderzoekspercelen. Dit betekent dat er bodemgedeeltes gebruikt worden voor het oogsten van gewassen en andere bedekt worden door gras.

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Onroerend Erfgoed	Relevant, cf. 4.1
Centrale Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.2
Inventaris Archeologische zone	Niet relevant: n.v.t.
Landschapsatlas	Niet relevant: n.v.t.
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.2.1
Inventaris Historische stadskern	Niet relevant: n.v.t.
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt	Niet relevant: n.v.t.
Wereldoorlog relictten	Niet relevant: n.v.t.
Cartografische bronnen	
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, niet gedetailleerd genoeg maar wel vermeld, cf. 4.3.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.3.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.3.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.3.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.3.5
Luchtfoto 1971	Relevant, cf. 4.4.1
Luchtfoto 2013-2015	Relevant, cf. 4.4.1

Figuur 14: Tabel met geraadpleegde bronnen

4.1 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

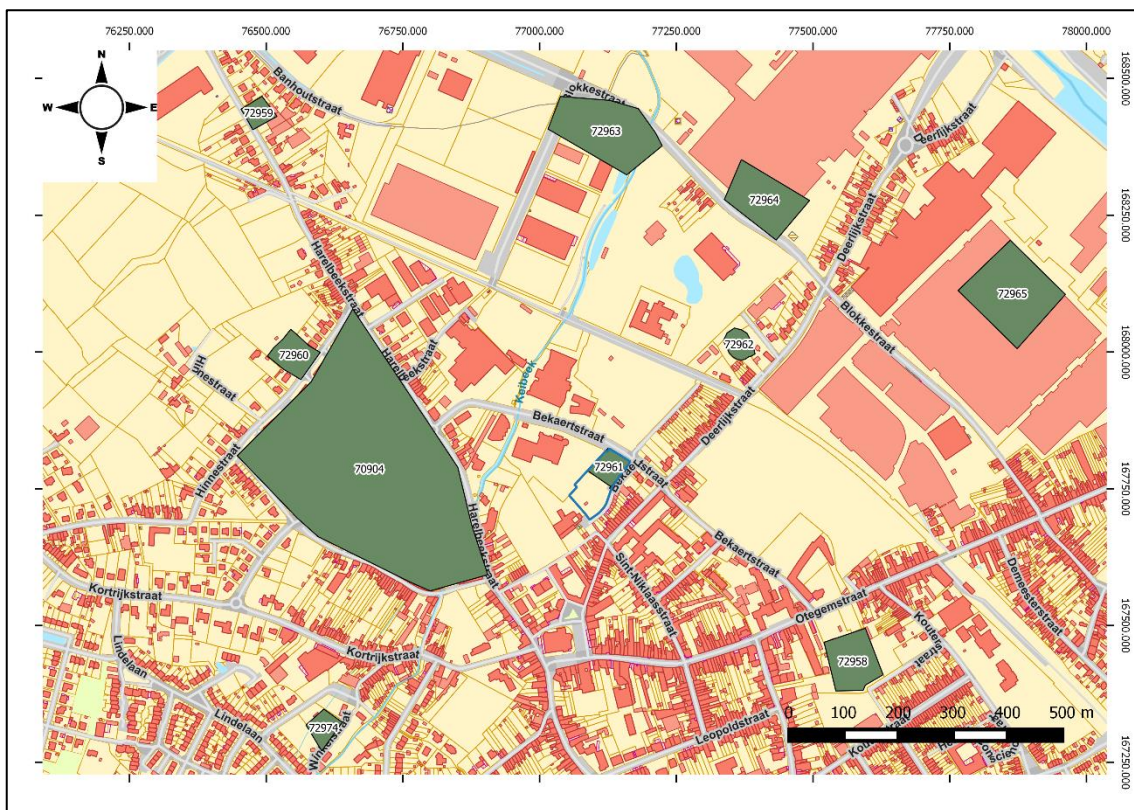

Figuur 15: Overzichtskaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geoportaal)

De Bekaertstraat ligt in de fusiegemeente Zwevegem. Deze bestaat sinds 1977 uit Zwevegem (centrumgemeente), Heestert, Moen, Otegem en Sint-Denijs. Zwevegem is met een oppervlakte van 6324ha de tweede grootste gemeente van het arrondissement Kortrijk. De gemeente situeert zich meer specifiek in het zuidwesten van West-Vlaanderen tussen de Leie en de Schelde. De streek wordt gekenmerkt door een licht golvend heuvellandschap. De zuidelijke helft van deze fusiegemeente behoort tot de Scheldevallei. De waterscheidingslijn loopt over een heuvelkam met voornamelijk vruchtbare leemgrond, die van het noordoosten naar het zuidwesten loopt en waar zich de hoogste punten van de gemeente bevinden. In de lager gelegen gebieden zijn er stroken met een meer zandlemige ondergrond. De combinatie van deze gunstige geografische en bodemkundige kenmerken hebben ervoor gezorgd dat het gebied in en rond deze gemeente reeds vroeg in de geschiedenis bewoning kende reeds aangetroffen archeologische vondsten wijzen erop dat het gebied reeds vanaf het Mesolithicum was bewoond en van dan af een continue bewoning heeft gekend tot het heden.

De dorpen in de in de gemeente hebben hun kleine kern en het bijbehorende laatmiddeleeuwse stratenpatroon (cf. Ferrariskaart). Buiten de dorpskernen wordt de bebouwing sinds de 19de eeuw gekenmerkt door lintbebouwing bestaande uit burger- en arbeiderswoningen. Er is een geleidelijke toename van hedendaagse woningen en aanpassingen aan bestaande bebouwing. De Bekaertstraat ligt op het tracé van de Otegem naar de Kortrijkstraat en het tracé tussen de Deerlijk en de Harelbeekstraat. De straat zelf dank zijn naam aan de aanwezigheid van de firma Bekeart. De bedrijfsgebouwen van deze firma bevinden zich samen met deze van het OCMW en het Rusthuis Sint Amand ten oosten van de straat. Aan de andere zijde van de straat vinden we gebouwen met een openbare functie (zwembad, bibliotheek enzovoorts).

4.2 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 16: Overzichtkaart van CAI met aanduiding van studiegebied (blauw) (bron: CAI en Geopunt 2016)

De overzichtkaart geeft alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m weer rondom het studiegebied, aangeduid in blauw. Relevante aanduidingen worden eveneens afgebeeld.

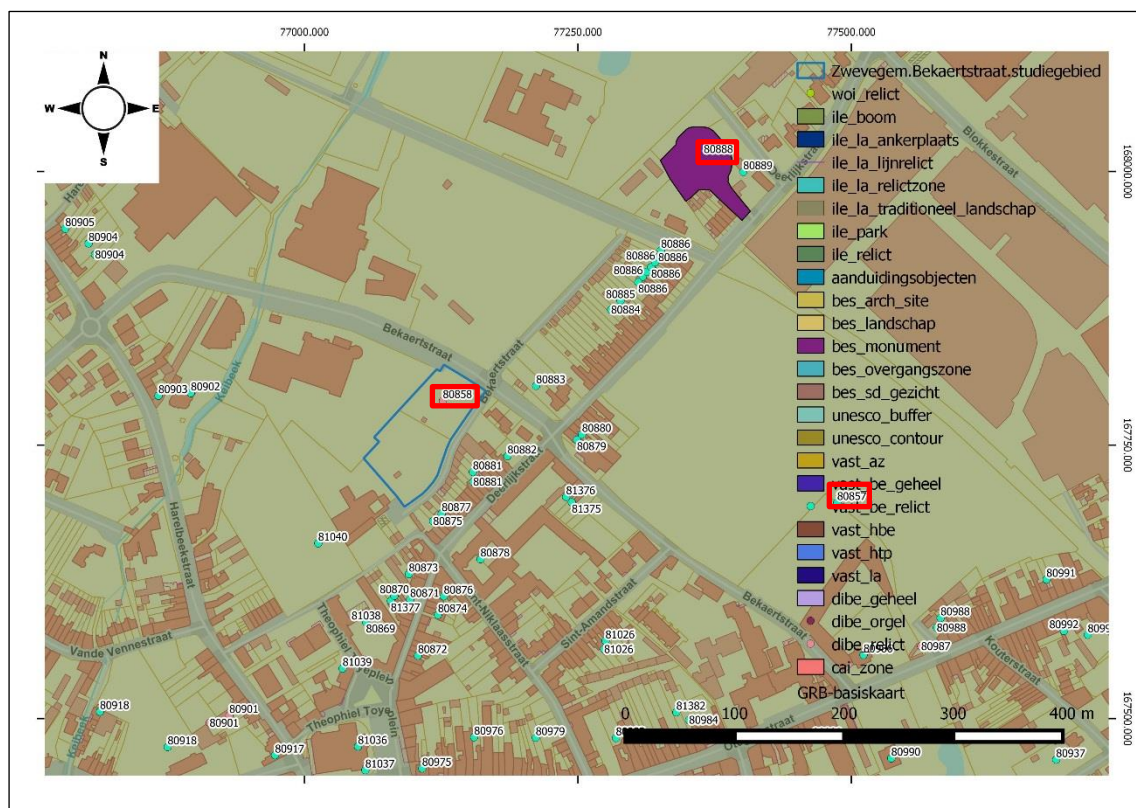
CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
CAI 70904	Zwevegum	4 brandrestengraven waarvan er 2 volledig vernield waren	Romeins
CAI 72960	Zwevegum, Hinnestaat	Mogelijk restant Walgrachtsite	Late middeleeuwen
CAI 72961	Zwevegum, Sint-Denijs	Hoeve te Medele, mogelijke walgrachtsite	Late middeleeuwen
CAI 72962	Zwevegum	Site met walgracht	Late middeleeuwen
CAI 72963	Zwevegum, Blokkestraat	Site met walgracht	Late middeleeuwen
CAI 72964	Zwevegum, Blokkestraat II	Site met walgracht, gracht nog aanwezig in 1850	Late middeleeuwen
CAI 72965	Zwevegum, Deerlijkstraat 1	Site met walgracht	Late middeleeuwen

CAI 72959	Zwevegem, Harelbeekstraat	Site met walgracht, gracht en bebouwing bewaard tot 1850 erna vernield	Late middeleeuwen
CAI 72958	Zwevegem, Ottegemstraat 100	Site met walgracht	Late middeleeuwen
CAI 72974	Zwevegem, winkestraat 4	Site met walgracht, continuïteit tot 1850	Late middeleeuwen

Figuur 17: overzichtstabel CAI

De gemeente Zwevegem kent een zeer vroege bewoning (vanaf ca 8000 v. Chr.) Het is dan ook niet verrassend dat er meerdere meldingen zijn opgenomen in de CAI. Voor de zone nabij het projectgebied lijken de waarnemingen en verwachtingen zich echter te beperken tot de aanwezigheid van walgrachtsites uit de late middeleeuwen waarvan er reeds enkele totaal vernield zijn. De enige 'vroege melding' (CAI 70904) dateert uit de Romeinse periode. Op deze locatie bevonden zich 4 Romeinse brandrestengraven, waarvan er twee reeds voor het archeologisch onderzoek waren vernield, de twee intacte graven zijn volledig opgegraven en de vondsten bestonden onder andere uit aardewerk en metaal (nagels). CAI 72961 (hoeve Medele) en CAI 72962 (walgrachtsite?) zullen verder worden besproken bij het bouwkundig erfgoed. (cf. 4.2.1.)

4.2.1 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGUOD

Figuur 18: Overzichtskartaal met aanduiding van studiegebied met geïnventariseerd bouwkundig erfgoed (bron: Geopunt en Geoportaal)

ID	Locatie	Omschrijving	Status	Datering
80858	Zwevegem, Bekaertstraat 9	Historische hoeve "te Medele"	Gesloopt	18 ^{de} eeuw
80857	Zwevegem, Bekaertstraat 2	Industriële site N.V. Bekaert	Bewaard	Vierde kwart 19 ^{de} eeuw- 20 ^{ste} eeuw
80888	Zwevegem Deerlijkstraat 123	Hoeve De Priesterage	Bewaard	16 ^{de} eeuw

Figuur 19: overzichtstabel Bouwkundig erfgoed

Figuur 20: Boerenhuis van het Hoeve "te Medele" (gesloopt) (bron: Inventaris Bouwkundig Erfgoed, ID 80858)

De historische Hoeve "te Medele" was gelegen in Zwevegem, Bekaertstraat meer bepaald op het onderzoeksgebied. Deze hoeve wordt meermaals weergegeven op historische kaarten; de Ferrariskaart (1770-1778), de Atlas der Buurtwegen (ca.1846), de Vandermaelen kaart (1842-1879) en de Poppkaart (1841). In het gedeelte 4.3 van deze archeologienota wordt de ontwikkeling van het studiegebied en omgeving aan de hand van historische kaarten uitgebreid besproken (cf. infra).

Volgens deze historische kaarten bestond de bebouwing uit een volledig omwalde hoeve met losse gebouwstructuren met zadeldaken gegroepeerd rond een niet verharde erf en centrale treurwilg. In 1882 het complex met een bakhuis uitgebreid dat in 1943 alweer afgebroken werd. In dat zelfde jaar werd het hoofdgebouw uitgebreid met nutsvoorzieningen. In 1969 werd de grachten gedempt en in de periode tussen 2009 en 2011 werden de gebouwen afgebroken.

Het boerenhuis had een met gewit verankerd bakstenen parement op gepikte plint en bevond zich in het noordelijke deel van het erf. Kenmerken van het gebouw waren: lijstgevel geritmeerd door getoogde en aangepaste rechthoekige vensteropeningen, deels beluikte vensters met houten kozijnen en schuiframen (20ste eeuw) en tot slot getoogde deuropeningen met gedeeld bovenlicht.

De stalvleugel, waarvan de kern terug ging tot de 18de eeuw, bevond zich in het westelijk deel van het erf. De opbouw bestond uit een voorliggende verdiepte mestvaalt, wit gekalkte verankerde baksteenbouw op gepikte plint en een overstekend zadeldak bekleed met Vlaamse pannen.

Eind 19de – begin 20ste eeuw werd er nog een stal bijgebouwd met de kenmerkende rechterzijkantgevel. Een dubbel wagenhuis, vermoedelijk uit eind 19de eeuw- begin 20ste eeuw, met een prominente houten sierlijst bevond zich in het zuiden van het perceel.

Figuur 21: Site Bekaert (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, ID 80857)

De firma Bekaert heeft sinds haar stichting in 1880 door Leon Bekaert een sterke en duidelijke band met Zwevegen. Het is dan ook niet verwonderlijk er bouwkundig erfgoed, gelinkt aan Bekaert in het straatbeeld te bewonderen valt. Bekaert concentreerde zich in de beginfase op thuiswerk, maar al redelijk snel diende uitbreiding zich aan. Zo werden er tussen 1896 en 1903 nieuwe fabriekshallen gebouwd. Vanaf 1900 is de Bekaert groep enkel nog groter geworden en geniet ze internationale naam en faam.

Figuur 22: Hoeve Priesterage (bron: Inventaris bouwkundig erfgoed, ID 8o888)

De Priesterage of te wel de voormalige pastorie heeft een goed gedocumenteerde herkomst. Zo heeft archeologisch onderzoek uitgewezen dat de hoeve gebouwd is op de locatie waar zich vermoedelijk een wamgrachtsite bevond. Het vroegste vondstmateriaal van deze site is gedateerd in de late 13de - vroeg 14de eeuw. De priesterage kent haar oorsprong vermoedelijk in de 16de eeuw en heeft hierna verschillende verbouwingsfases doorgemaakt. De pastorie wordt in het landboek van Zwevegem (ca. 1790) vermeld als een rechthoekig geheel met omwalling, waarbij de moestuin en de hoeve zich buiten de omwalling bevonden. Omstreeks 1885 wordt er een nieuwe pastorie nabij de kerk gebouwd en verliest de pastorie haar oorspronkelijke functie. Na decennia van verval wordt het gebouw opgekocht door de gemeente Zwevegem en gerestaureerd onder leiding van architect Reyntjens.

Zwevegem heeft verder een waaier aan interessant bouwkundig erfgoed, zeker qua 20ste eeuwse huizen die tijdens de art deco of de interbellum periode zijn gebouwd. Deze tendens is ook zichtbaar in de Bekaertstraat zelf en de omringende straten als de Deerlijkstraat en Otegemstraat.

4.3.1 FRICXKAART (CA. 1745)

2016G101 (AOE)/ 20069.R1 (intern)

4.3.2 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

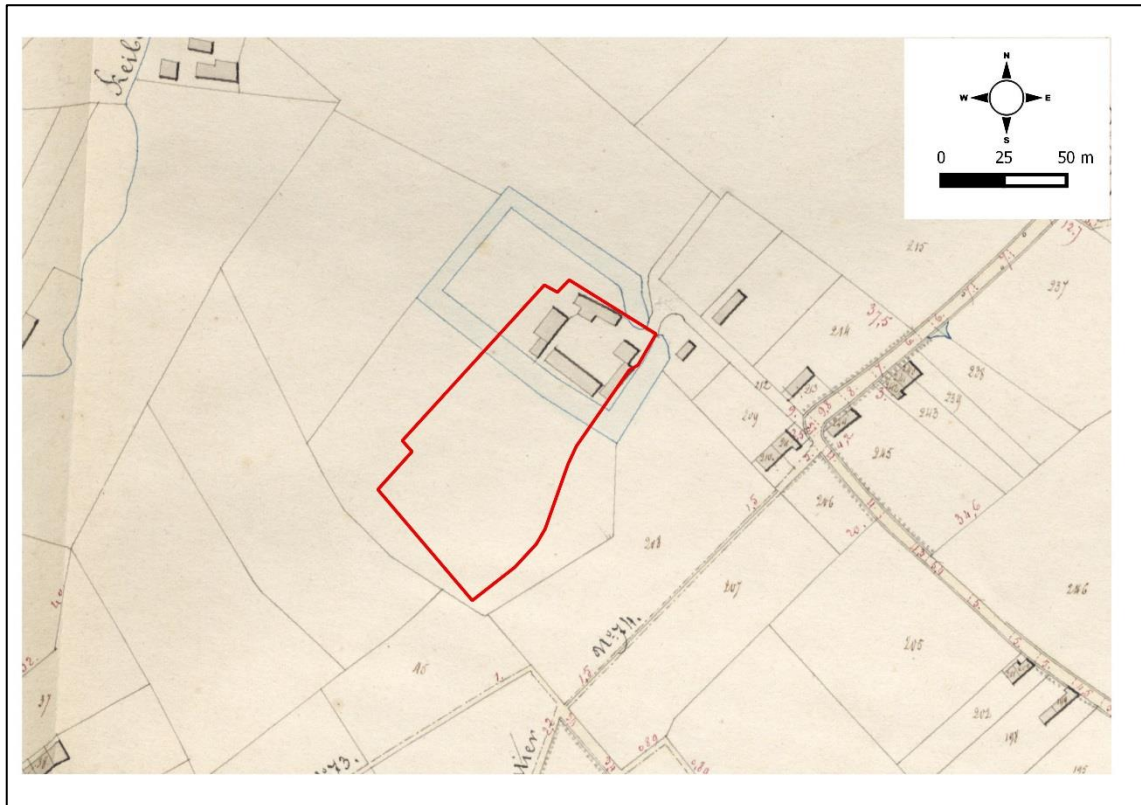
Figuur 24: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (rood en geel) (bron: Geopunt 2016)

De Ferrariskaart (1770-1778) blijkt ter hoogte van het studiegebied een zekere afwijking te hebben. Het gegeorefereerde studiegebied, in het rood aangeduid, ligt volgens Geopunt Vlaanderen, de centrale toegangspoort tot overheid geografische overheidsinformatie, in het midden van onbebouwde percelen gebruikt voor land- en akkerbouw. Echter is het onderzoeksgebied enkele honderd meters noordelijker gelegen (schematisch in het oranje aangeduid).

De kaart toont een vierkantige omgrachte site met vier losstaande gebouwen. De ligging en dimensie van de gebouwen blijken niet volledig over een te komen met de gebouwen dat op de luchtfoto van 1971-1990. Dit kan gedeeltelijk liggen aan de bekende mindere precisie van de Ferrariskaarten. Echter kan het ook wijzen dat deze gebouwen van een oudere bouwphase dateren die bij her- verbouwingen compleet of gedeeltelijk afgebroken werden. Het lijkt echter waarschijnlijk dat de delen van de gebouwstructuren werden behouden en geïncorporeerd in recentere structuren.

De omgeving van het studiegebied bestond voornamelijk uit onbebouwde velden gebruikt als akkers met losstaande hoeves en enkele grotere omgrachte complexen. Vervolgens blijkt de huidige Bekaertstraat haar vroegere tracé behouden te hebben.

4.3.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

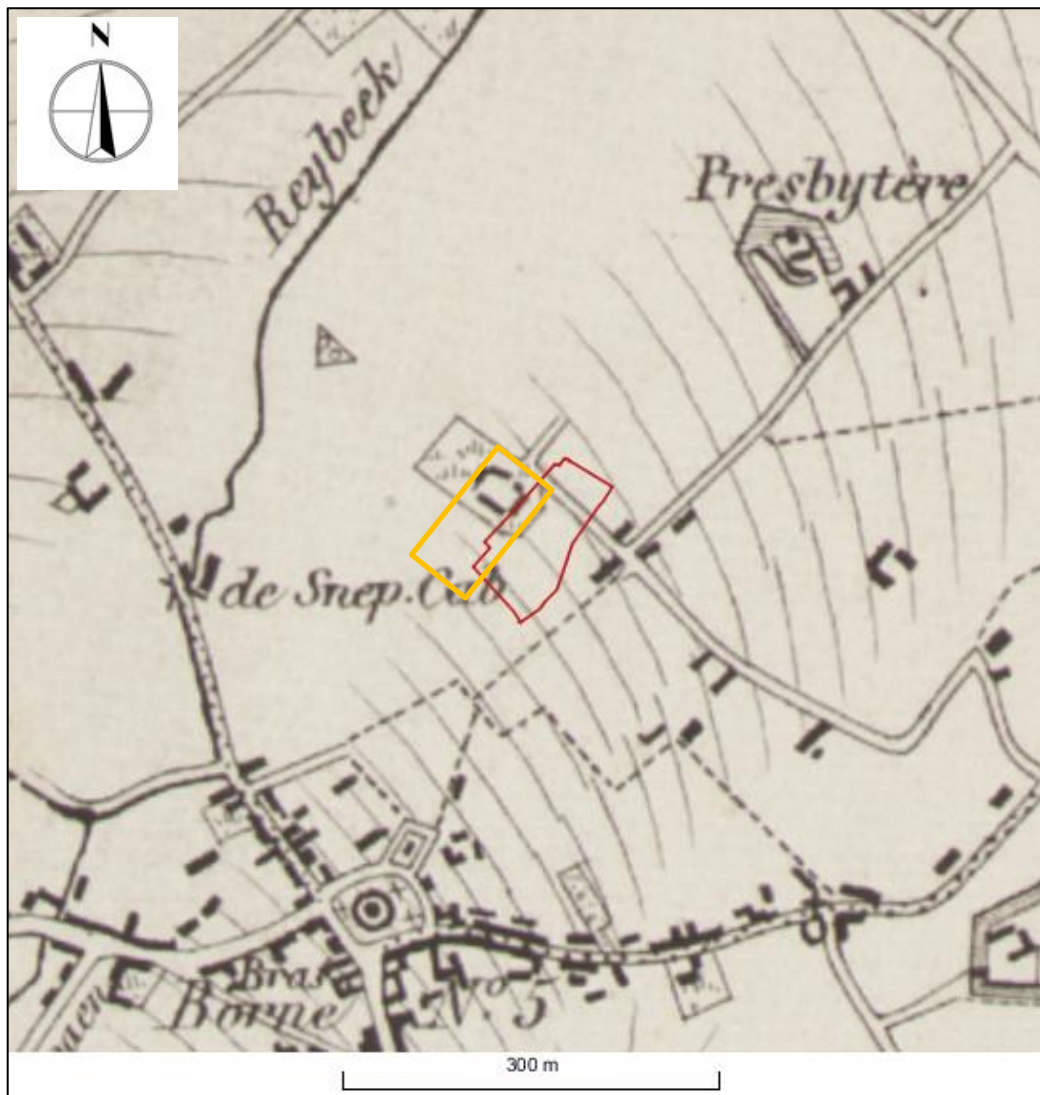

Figuur 25: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (rood en geel)
(bron: Geopunt 2016)

Op de kaart van de Atlas der Buurtwegen blijkt er weinig informatie te zijn in aanvulling op de Ferrariskaarten. De rechthoekige omgrachte site is hier ook nog steeds zichtbaar. In de omwalde zone staan vier losstaande gebouwstructuren in een vierkante vorm in de zuidoostelijke deel van de omwalling. Op deze kaart lijken de afmetingen en ligging van de structuren overeen te komen met contemporaine kaarten. Ze zijn langwerpig met steeds de lange zijde gericht naar een binnenplaats. Over de functie van de gebouwen kan er gezegd worden dat woon- en werkfuncties vertegenwoordigd worden. Zulke hoeves bestonden meestal uit een woongebouw, dierenstal(-en), opslagplaats(-en) voor graan en dergelijke. Deze gebouwcomplexen werden in der tijd vaak vergezeld van een bakoven, een wasplaats, een wagen/koetshuis en andere structuren gerelateerd aan landbouw en dierenteelt.

De omgeving van het onderzoeksgebied bleef grotendeels onbebouwd en gebruikt voor teelt- en landbouw. De Bekaertstraat blijkt grotendeels onveranderd te zijn tegenover de situatie voorgesteld op de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778.

4.3.4 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

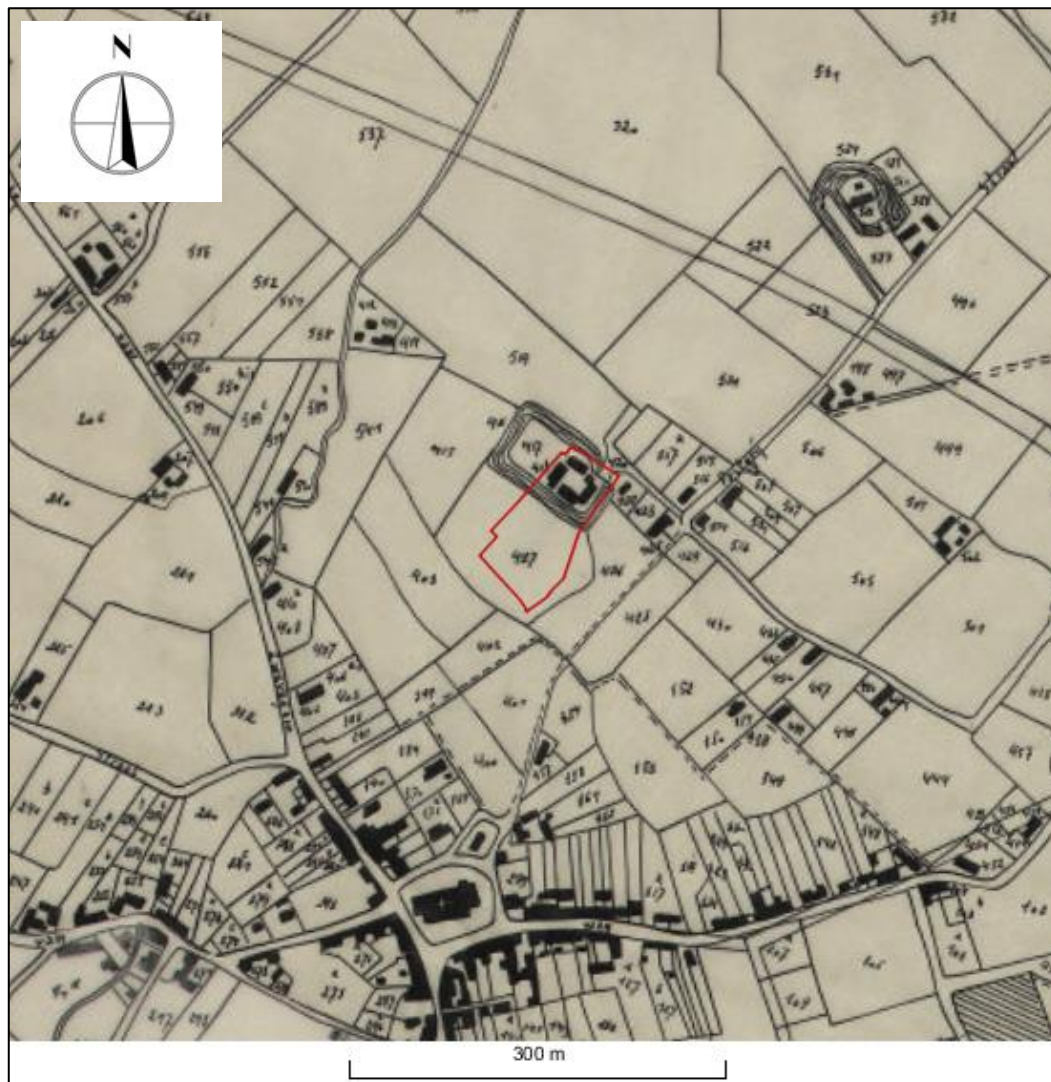

Figuur 26: De Vandermaelenkaart met aanduiding van het studiegebied (rood en geel) (bron: Geopunt 2016)

Bij de Vandermaelenkaart wordt er opnieuw een lichte afwijking waargenomen ten opzichte van de Ferrariskaarten. Het gegeogereferende studiegebied is in het rood aangeduid terwijl de site in het oranje schematisch wordt aangeduid. Opnieuw wordt er een rechthoekige, noordwest-zuidoost gerichte, omwalde site voorgesteld met losse gebouwstructuren in de zuidoostelijke deel van de omwalling. Twee van de waarschijnlijke vier gebouwen worden als één structuur getekend. Dit betekent niet dat de gebouwen samen werden gevoegd maar deze wijze van voorstelling zal waarschijnlijk liggen aan de schematische karakter van de Vandermaelen kaart.

Wat betreft de omgeving van het studiegebied en de Bekaertstraat lijkt er weinig verschil te zijn met de Atlas der Buurtwegen. Hier kan er onbebouwd gebied met velden en akkers en onverharde wegen worden waargenomen.

4.3.5 POPPKAART (1842-1879)

Figuur 27: Poppkaart met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

De Poppkaart geeft een meer gedetailleerdere weergave van de omgeving van het studiegebied tegenover de Vandermaelen kaart. Op het onderzoeksgebied wordt steeds een omgrachte site, noordwest- zuidoost gericht, met vier losstaande langwerpige gebouwen in het zuidoostelijke deel voorgesteld. De grachten worden op de Poppkaart door verschillende parallelle contourlijnen weergegeven, dit om de natte karakter ervan te benadrukken.

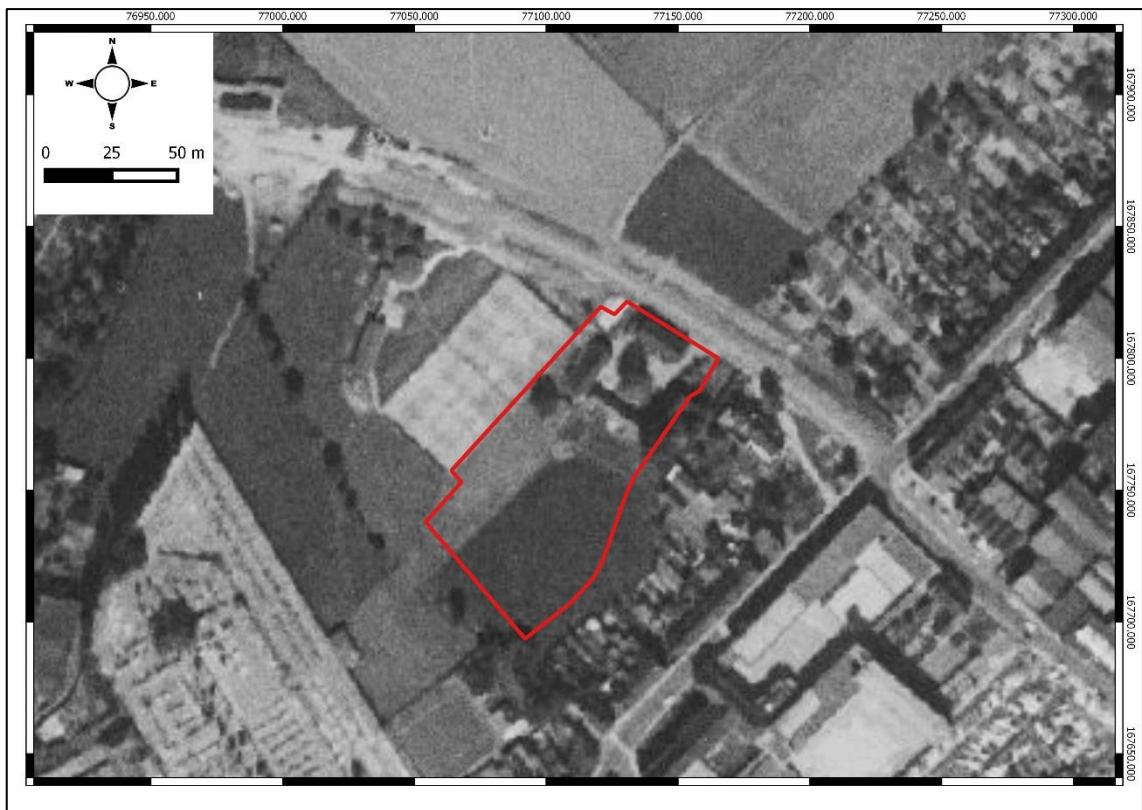
4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Figuur 28: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

De omgeving van het onderzoeksgebied, het noordelijke deel van het dorpscentrum, heeft sinds het tweede van de 19e eeuw een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt. Zo werden enkele straten doorgetrokken en/of verhard wat leidde tot een perceelsversnippering met lintbebouwing langs deze wegen. De Bekaertstraat is één van de straten die in deze periode doorgetrokken en verhard werd waarop de vestiging van de firma Bekaert in 1880 met een reeks daaropvolgende uitbreidingen van fabriekshallen een sterke invloed op had. Vervolgens de aanleg van een nieuw kerkhof (zuidwesten van het onderzoeksgebied) en recentere complexen met recreatieve doeleinden met onder andere een sportcentrum, een zwembadcomplex, een atletiekpiste en tennisvelden zorgde voor een sterke verandering van landschap van het noordelijke deel van Zwevegem. Wat in het eerste deel van de 19de eeuw een agrarische landbouwzone met akkers, weides en velde ontwikkelde zich tot een deel van het dorpskern met weliswaar een gedeeltelijke industriële functie en de zones met recreatieve doeleinden.

Het uitgraven van funderingen voor woningen, industriële en recreatieve gebouwen, de aanleg van de wegconstructie en het plaatsen van leidingen en rioleringen hebben het bodemarchief in deze zone ongetwijfeld in sterke mate beïnvloed.

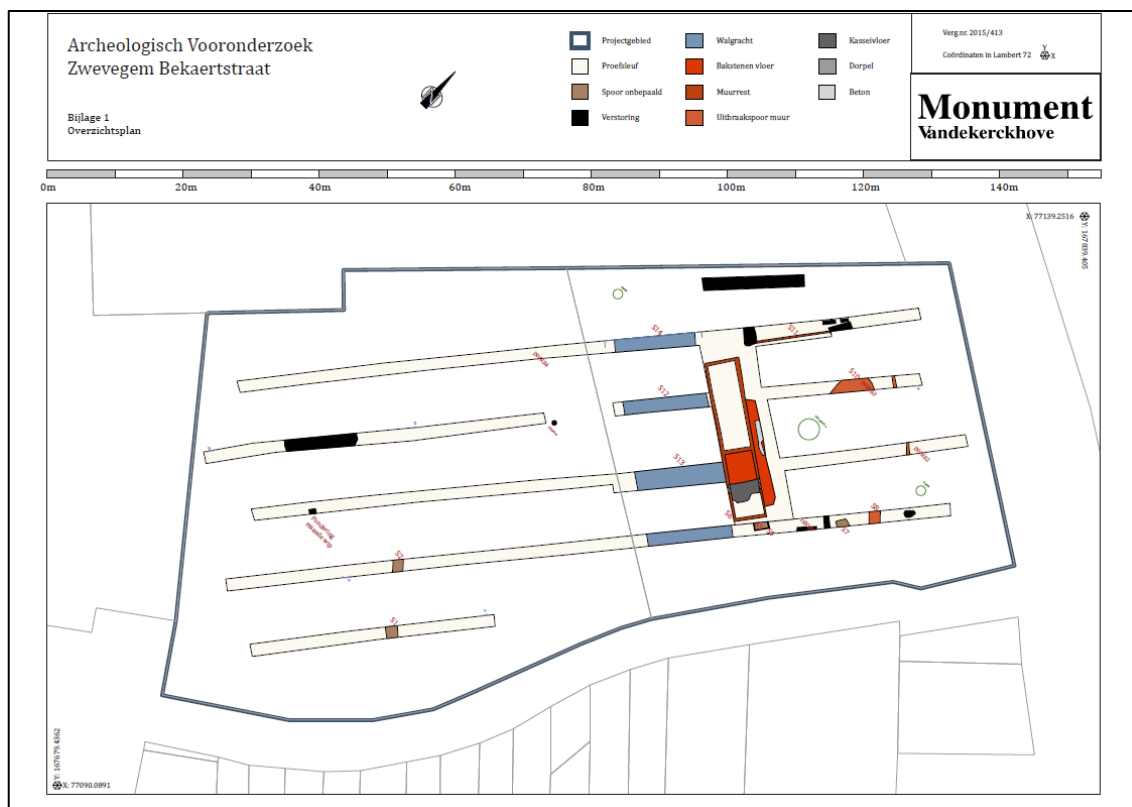

Figuur 29: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van de onderzoekzone (rood) (bron: Geopunt 2016)

Wat het studiegebied betreft, is de verdwijning van de site opmerkelijk. De gebouwen werden volledig afgebroken en de grachten opgevuld. Op de luchtfoto van de periode 1979-1990 zijn vier losstaande gebouwstructuren rond een niet verharde plein met een centrale boom (treurwilg) steeds zichtbaar. De grachten werden gedempt in 1969 en de gebouwen in de periode tussen 2009 en 2011 afgebroken.

5 RESULTATEN VAN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM²

In september 2015 voerde een Monument Vandekerckhove een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem op het studiegebied. Zes parallelle sleuven, van ca. 1,80m breed, werden over de volledige lengte van het studiegebied getrokken met een afstand tussen de sleuven van max. 8,5m.

Figuur 30: Sleuvenplan van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit 2015 (bron: Monument Vandekerckhove)

In het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied werd slechts één vage greppel zonder archeologisch materiaal aangetroffen. In het noordelijke deel werd daarin tegen resten van opgaande muurwerk van een noord-zuid georiënteerde gebouwstructuur van ca. 23,80m lang op ca. 4,80m breed. De muren werden uit bakstenen (24cm x 11cm x 5cm) en licht bruine grijze redelijk harde kalkmortel met weinig zand opgetrokken. De vloeren van de binnenruimtes bestonden uit op hun kant geplaatste bakstenen en kasseien in een onregelmatig patroon. Ook uitbraaksporen van veeboxen werden aangetroffen.

Aan de noordelijke zijde van het gebouw werd een afhellend pas met zijdelings geplaatste bakstenen (zelfde formaat) gevonden en aan de oostelijke zijde mogelijks de onderkant van een beerput.

² Van Houtte, C., Bartholomieux, B., 2015. Archeologische prospectie – Zwevegem Bekaertstraat (provincie West – Vlaanderen) basissrapport conceptversie. Rapport 2015/xx; p22-41.

Ten zuiden van het hoofdgebouw bevond zich de walgracht met een breedte in het vlak van ca. 13m. Terwijl deze in sleuf 3 uit baksteenbrokken, glazen flesmateriaal en recent keramisch afval waarvan de bodem niet bereikt kon worden door de waterhoudend karakter kan de walgracht in sleuf 5 in zijn volledigheid onderzocht worden. De walgracht ging daar tot 2,40 diep en bestond uit homogene pakketten met vullingen te dateren rond het einde van de 19de eeuw- begin 20ste eeuw.

In sleuf 5 verder ook de muurfunderingen van het westelijk gebouw terug gevonden worden. De muren waren 30cm breed en tenminste 11,10m lang en opgetrokken in baksteen (23,5cm x 10,5 cm x 5cm).

Buiten losse vondsten en de vulling van de walgracht in sleuf 3 werden geen vondsten gekoppeld aan een archeologisch context aangetroffen. De vulling van de walgracht bestond uit voornamelijk witbakkend aardewerk en drinkglas materiaal gedateerd in de eerste helft van het 20ste eeuw.

Uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem en de bureaustudie uitgevoerd in het kader van deze archeologisch nota kon het volgende geconcludeerd worden:

- 1) De gebruikersgeschiedenis van het onderzoeksgebied werd voornamelijk gekenmerkt door de vestiging van de hoeve 'te Medele' in het laat- of postmiddeleeuwse periode. De site werd omgracht en deels bebouwd met losstaande gebouwstructuren met woon- en werkfunctie gerelateerd aan de landbouw.
- 2) Ondanks de hoge verwachtingen voor archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied bleek uit de archeologische prospectie in de bodem, uitgevoerd door Monument Vandekerckhove in 2015, dat de nog aanwezige archeologische sporen slechts tot het einde van de 19de eeuw terug ging. Een duidelijke oudere fase van de hoeve met walgracht werd niet aangetroffen.

6 BESLUIT VAN RESULTATEN

6.1 BESLUIT ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS VOOR NIET GESPECIALISEERD PUBLIEK

De gemeente Zwevegem heeft een interessante historische achtergrond en kende vanwege haar geografische ligging en de gunstige bodem voor landbouwactiviteiten reeds een zeer vroege menselijke bewoning. Toch blijkt op basis van de Centraal Archeologische Inventaris dat de archeologische vondsten in de nabijheid van het onderzoeksgebied zich eerder beperken en zich vooral in de Late middeleeuwen lijken te situeren met de aanwezigheid van enkele walgracht sites.

Het studiegebied heeft met de vestiging van hoeve 'te Medele' een mooie geschiedenis meegemaakt. Echter kwam daar een einde aan toe de gebouwen afgebroken werden in de periode 2009-2011. Er bestaan grote kansen dat de afbraakwerken uitvoerig gebeurde en hierdoor de bodemopbouw sterk verstoorde. Dit zorgde voor een verlies aan archeologisch erfgoed. Het uitgevoerde proefsleuven onderzoek, uitgevoerd door Monument Vandekerchove in 2015, op het studiegebied lijkt deze stelling te bevestigen.

6.2 BESLUIT ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS VOOR GESPECIALISEERD PUBLIEK

Het onderwerp van deze archeologienota waren de onderzoekspercelen 418k² en 427c waarop de historische laat middeleeuwse hoeve 'te Medele' gevestigd was. De laatste gebouwen werden in de periode 2009 en 2011 afgebroken. Bodemkundig gezien bevindt deze zich in het westelijke deel van het lemig Schelde-Leie interfluvium dat gekenmerkt wordt door zandleem- en leembodems. Het onderzoeksgebied zelf bestaat grotendeels uit een bodemtype Lep, een natte zandleembodem zonder profiel en voor een kleiner percentage uit een bodemtype OB.

Verder is het studiegebied gelegen in het Lid van Moen, een gebied binnen het tertiairgeologische formatie van Kortrijk (Ko), gekenmerkt door een heterogene siltige tot zandige afzetting afhankelijk van de lokalisatie. Op vlak van quatairgeologische bodemopbouw bevindt het onderzoeksgebied zich in een gebied waar het substraat uit laat-Weichseliaan hellingsafzettingen en/of Eologisch zand tot leem (type 1) bestaat.

Op basis van de DTM kaarten kan er waargenomen worden dat het onderzoeksgebied samen met de historische dorpscentrum op een lager gelegen gebied gevestigd is binnen een hoger gelegen omgevingslandschap. Ook binnen het studiegebied bestaat een hoogteverschil en blijkt het zuidwestelijke gedeelte lager gelegen te zijn dan het noordoostelijke gedeelte. Dit kan verklaard worden door de aanwezigheid van een site met walgracht waarbij het lager gedeelte overkomt met de walgrachtzone.

Uit cartografisch onderzoek en raadpleging van het CAI bleek dat de gemeente Zwevegem archeologisch erfgoed rijk is. Voornamelijk middeleeuwse en laat-middeleeuwse walgracht sites, waarvan hoeve 'te Medele' behoort, komen voor. Ondanks de eerste vestigingsdatum van de hoeve niet gekend is, kan men ervan uitgaan dat de hoeve 'te Medele' een lange bewoningsgeschiedenis kende. Onderzoek ernaar was dus ten zeerste interessant. Echter bleek uit het uitgevoerd archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, door Monument Vandekerckhove nv, dat het archeologisch erfgoed voor een groot deel verloren ging (mogelijks tijdens de afbraakwerken tussen 2009 en 2011). De weinige aangetroffen archeologische sporen dateerden van het einde van de 19de eeuw- begin 20ste eeuw.

6.3 TERUGKOPPELING ONDERZOEKSVRAGEN

6.3.1 ONDERZOEKSVRAGEN ARCHEOLOGIENOTA

Hier onder volgt een terugkoppeling van de onderzoeksvragen van de archeologienota.

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?

Cf. hoofdstukken 4 en 5 voor de uitgebreide beschrijving van historische en archeologische gegevens.

Cf. hoofdstuk 6 voor de samenvatting van de resultaten van het onderzoek naar historische en archeologische gegevens.

- Hoe was de oude perceel indeling/wegen indeling?

De oude perceel en wegenindeling komt in grootte mate overeen met de huidige situatie.

- Welke info is er nog te vinden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein?

De eerste cartografische voorstelling van de hoeve 'te Medele' dateert uit de periode 1771-1778 (Ferarriskaart). Dit betekent echter niet dat hoeve uit een vroegere periode kan dateren.

De hoeve kan vanaf het midden van de 18de eeuw tot in 1971 op verschillende historische kaarten en luchtfoto's waargenomen worden. Verder werden er nog foto's van het hoofdgebouw getrokken tot kort voor zijn afbraak, in de periode 2009-2011. Een hoog percentage van de gebouw funderingen konden ook tijdens het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem vastgesteld worden. Deze werden zorgvuldig opgemeten en gedocumenteerd.

- In welke mate is het terrein reeds verstoord?

Aan de hand van cartografische bronnen kon er geen grootschallige verstoring van het onderzoeksgebied vastgesteld worden. Recentelijk werden er tennisvelden op het noordwestelijke deel van de voormalige hoeve 'te Medele' (binnen de omwalling) geplaatst. Op die plaats, dat buiten het onderzoeksgebied valt, kan er vanuit gegaan dat het terrein redelijk verstoord werd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek in 2015 kon de bodemverstoring binnen het onderzoeksgebied in kaart gebracht worden. Het terrein bleek reeds in lichte mate verstoord geweest door land en akkerbouw doorheen de tijd. Daarbovenop moet ook de verstoringen van het uitgevoerde proefsleuven onderzoek van groep monument in 2015.

- In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed?

Cf. deel 7.3.2.2 (onderzoeksvragen van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit 2015)

- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de aard en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

In september 2015 in door groep monument-Vandekerkhove een proefsleuven onderzoek uitgevoerd op het terrein. Hieruit bleek dat de bodemopbouw relatief

eenvoudig is met een A-C profiel waarbij de ploeg laag vrij dik is (tussen de 35 en 40 cm) in het noorden van het terrein is er ook nog een beperkte ophogingslaag vastgesteld in het bodemprofiel.

- Welke onderzoeksvragen kunnen bijkomend bij de prospectie met ingreep in de bodem beantwoordt worden?

Niet van toepassing aangezien er reeds een prospectie met ingreep in de bodem is uitgevoerd in 2015.

6.3.2 ONDERZOEKSVRAGEN VAN HET ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM UIT 2015

Een reeks onderzoeksvragen in verband met de onderzoekslocatie en de voormalige hoeve 'te Medele' werden ook in het vooronderzoek met ingreep in de bodem uit 2015 van Monument Vandekerckhove nv geformuleerd in hun rapport. Door dat deze een aanvulling vormen op de hierboven gestelde onderzoeksvragen, leek het echter interessant om deze in dit rapport op te nemen³;

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?

Het noordelijke perceel kenmerkte zich door iets drogere gronden. Hier bestond de bodemopbouw uit een 40 tot 45cm dikke ploeglaag (deels opgevoerd) boven op een 5 tot 10cm dik puinpakket bestaande uit baksteen- en mortelbrokken. De moederbodem bestond uit een lichtbruinig oranje zandleembodem met weinig roestverschijnselen. Het zuidelijke terrein kenmerkt zich door een bodem zonder duidelijke profielontwikkeling. Globaal gezien gaat het om een 35 tot 40cm dikke ploeglaag boven op een lichtbruinig grijs zeer gleyige zandleembodem met mangaanvlekken en roestverschijnselen. De van oorsprong alluviale grond kenmerkte zich door een vrij hoge grondwatertafel (op terrein slechts 0,70m onder maaiveldniveau).

- In hoeverre is de bodemopbouw intact? Welke impact heeft de sloop van de hoeve gehad op het aanwezige bodemarchief? Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Bij de sloop van de hoeve werden de muren ter hoogte van het zuidelijke wagenhuis gesloopt tot op maaiveldhoogte. Deze werd nadien afgedekt door opvulgrond. Het noordelijke boerenhuis en de westelijke stalvleugel werden volledig gesloopt. Hiervan werden slechts de mogelijke uitbraaksporen teruggevonden.

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?

De sporen beperken zich tot het noordelijke deel van het onderzoeksgebied. Alle aangetroffen sporen kunnen in verband gebracht worden met de aanwezigheid/sloop van de hoeve en kunnen gedateerd worden eind 19de – 1ste helft 20ste eeuw.

³ Van Houtte C., Bartholomieux, B., 2015. Archeologische prospectie – Zwevegem Bekaertstraat (provincie West – Vlaanderen) basisrapport conceptversie. Rapport 2015/xx, p. 39-40.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De aangetroffen sporen maken alle deel uit van de laat 19de- begin 20ste eeuwse hoeve. Het gaat om S4/S5 en S6 (zuidelijke wagenhuis), S11 (het westelijke gebouw) en S8/S10 (het noordelijke boerenhuis).

- Kunnen de sporen gelinkt worden aan de aanwezigheid van de hoeve met walgracht?

Naast de verwachte sporen van de hoeve en de walgracht werden geen andere archeologische grondsporen geregistreerd.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

De archeologische vindplaats situeert zich in het noordelijke deel van de onderzoekzone en omvat de hoevegebouwen met de bijhorende walgracht.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Bij de sloop van de hoeve werden de muren ter hoogte van het zuidelijke wagenhuis gesloopt tot op maaiveldhoogte. Deze werd nadien afgedekt door opvulgrond. Het noordelijke boerenhuis en de westelijke stalvleugel werden volledig gesloopt. Hiervan werden slechts de mogelijke uitbraaksporen teruggevonden.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Gezien de recente aard van de vindplaats en de vrij slechte bewaringstoestand wordt deze site weinig archeologisch waardevol geacht.

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

De bouw van het nieuwe zwembad betekent een definitieve vernieling van het archeologisch patrimonium. Tijdens het vooronderzoek konden alle onderzoeksvragen ruimschoots beantwoord worden.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Er dienen geen maatregelen getroffen te worden voor behoud in situ. Gezien de recente aard van de sporen, het ontbreken van nieuwe niet gekende structuren en het weinig

waardevolle karakter van de vindplaats is verder onderzoek / behoud in situ niet aan de orde.

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		27 juli 2016
Patrick Hambach	Director		27 juli 2016
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		27 juli 2016
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		27 juli 2016

8 BIBLIOGRAFIE

CadGIS 2016: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 13 juli 2016).

Carver M. 2009, Archaeological Investigation, London-New York.

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2016

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2015: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd 13 juli 2016).

Geopunt Vlaanderen 2015: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd 13 juli 2016).

Geopunt Vlaanderen 2015: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd 13 juli 2016).

Geopunt Vlaanderen 2015: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd 13 juli 2016).

Inventaris van het Bouwkundige Erfgoed 2016: geraadpleegd op 14/7/2016

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/pdf/kortrijk29Qweb.pdf>

Vanhoutte C. , & Bartholomieux B. 2015, Archeologische prospectie Zwevegem) Bekaertstraat (prov. West-Vlaanderen). Niet uitgegeven basisrapport conceptversie, Rapport 2015/xx, Ingelmunster.

9 PLANNEN- EN KAARTENLIJST

Projectcode	19898
onderwerp	Plannen- en kaartenlijst
plannummer	Figuur 1
type plan	Schema
onderwerp	Algemeen schema
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	AOE
plannummer	Figuur 2
type plan	GBR
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 3
type plan	Kadasterplan
onderwerp	Aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	CadGis
plannummer	Figuur 4
type plan	Voorontwerp bouwplannen
onderwerp	Grondplan en snede AA'
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	S&R Group
plannummer	Figuur 5
type plan	Topografische kaart
onderwerp	Aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 6
type plan	DTM (1m)
onderwerp	Aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	DTM (1m)
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 7
type plan	Luchtfoto 2013-2015
onderwerp	aanduiding studiegebied en hoogteprofiel
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 8

type plan	Hillshade (1m)
onderwerp	Aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	DTM (1m)
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 9
type plan	Bodemkaart
onderwerp	aanduiding gebied
aanmaakschaal	1:20.000
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 10
type plan	Quartaargeologische kaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:200.000
aanmaakwijze	Digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 11
type plan	Tertiairgeologische kaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:500.000
aanmaakwijze	Digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 12
type plan	Potentiële bodemerosie
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 13
type plan	Bodemgebruikskaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 15
type plan	Overzichtskaart
onderwerp	aanduiding studiegebied
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	Geoportaal
plannummer	Figuur 16
type plan	Overzichtskaart CAI
onderwerp	Aanduiding studiegebied en CAI locaties
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	CAI en Geopunt

plannummer	Figuur 18
type plan	Overzichtskaart
onderwerp	Aanduiding studiegebied en geïntariseerde bouwkundig erfgoed
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Geopunt en Geoportaal
plannummer	Figuur 19
type plan	CAI meldingen
onderwerp	CAI meldingen binne 500m
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	Digitaal
bron	download.geofabrik.de
plannummer	Figuur 23
type plan	Historische kaart
onderwerp	Frickxkaart
aanmaakschaal	tussen 1:110000 en de 1:120000
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 24
type plan	Historische kaart
onderwerp	Ferrariskaart
aanmaakschaal	1:11520
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 25
type plan	Historische kaart
onderwerp	Atlas der buurtwegen
aanmaakschaal	1:2500
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
plannummer	Figuur 26
type plan	Historische kaart
onderwerp	Vandermaelenkaart
aanmaakschaal	1:10000
aanmaakwijze	analoog
bron	Geopunt
Plannummer	Figuur 27
Type plan	Historische kaart
Onderwerp	Poppkaart
Aanmaakschaal	
Bron	Geopunt
plannummer	Figuur 28, 31
type plan	Orthofoto
onderwerp	Luchtfoto 2013-2015
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal

bron	Geopunt
Plannummer	Figuur 29
Type plan	Orthofoto
Onderwerp	Luchtfoto 1971
Aanmaakschaal	1:1
Aanmaakwijze	Digitaal
Bron	Geopunt
Plannummer	Figuur 30, 32
Type plan	Sleuvenplan
Aanmaakschaal	1:1
Aanmaakwijze	Digitaal
Bron	Monument Vandekerchove
Projectcode	19898
onderwerp	Fotolijst
plannummer	Figuur 20
type plan	Foto
onderwerp	Boerenhuis van het Hove 'te Medele'
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Inventaris Bouwkundig Erfgoed
plannummer	Figuur 21
type plan	Foto
onderwerp	Site Bekaert
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Inventaris Bouwkundig Erfgoed
plannummer	Figuur 22
type plan	Foto
onderwerp	Hoeve Priesterage
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
bron	Inventaris Bouwkundig Erfgoed

DEEL 3 BIJLAGEN

BIJLAGE 1: Conceptrapport archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd door Monument Vandekerkchove nv.

BIJLAGE 2: Schriftelijk bewijs van goedkeuring van conceptrapport “Archeologische prospectie Zwevegem) Bekaertstraat (prov. West-Vlaanderen)” door erfgoedconsulent archeologie Sam De Decker.